

Modelové řešení zásobování potravinami ve vybrané obci v nouzovém stavu

Bc. Kristýna Dobiášová

Diplomová práce
2022

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Kristýna Dobiášová**
Osobní číslo: **L20442**
Studijní program: **N1032A020002 Bezpečnost společnosti**
Specializace: **Ochrana obyvatelstva**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Modelové řešení zásobování potravinami ve vybrané obci v nouzovém stavu**

Zásady pro vypracování

1. Teoreticky vymezte problematiku nouzového stavu a potravinové bezpečnosti včetně jejich souvislosti.
2. Analyzujte rizika narušení zásobování potravinami v případě vyhlášení nouzového stavu se zaměřením na vybranou obec.
3. Vyhodnoťte rizika narušení zásobování potravinami z hlediska závažnosti.
4. Na základě výsledků analýzy vypracujte modelové řešení zásobování potravinami vybrané obce pro zajištění potravinové bezpečnosti v nouzovém stavu.

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. HRADIL, Jaroslav, Otakar J. MIKA, Miroslav MUSIL, Bohuslav SVOBODA, Jakub RAK a Dušan VIČAR. *Základy ochrany obyvatelstva v České republice: odborná monografie*. Zlín: Academia centrum UTB, Zlín 2018. ISBN 978-807-4547-744.
2. LUKÁŠKOVÁ, Eva, Jana BILÍKOVÁ, Zdeněk MÁLEK a Vladimír ŠEFČÍK. *Potravinová (ne)bezpečnost*. Praha: Academia, 2014. ISBN 978-80-7454-463-7.
3. OSTROM, Lee T. a Cheryl A. WILHELMSSEN. *Risk assessment: tools, techniques, and their applications*. Second edition. Hoboken, NJ: Wiley, 2019. ISBN 978-1-119-48346-5.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucí diplomové práce.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Eva Lukášková, Ph.D.**
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání diplomové práce: **1. prosince 2021**

Termín odevzdání diplomové práce: **6. května 2022**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 1. prosince 2021

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: *5. 8. 2022*

Jméno a příjmení studenta: Bc. Kristýna Dobiášová

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá tématem zásobování potravinami v obci Ratíškovice v nouzovém stavu. Teoretická část pojednává o problematice potravinové bezpečnosti, nouzového stavu a zásobování obyvatelstva potravinami. Praktická část posuzuje vybavenost obce a současný stav potravinové bezpečnosti. Pro jeho hodnocení je využita SWOT analýza. Následně je provedena analýza rizik pomocí metod What-if a PNH. Na základě zjištění je proveden návrh opatření pro minimalizaci rizik a modelové řešení zásobování potravinami v nouzovém stavu.

Klíčová slova: potravinová bezpečnost, nouzový stav, zásobování potravinami, obec Ratíškovice, analýza rizik

ABSTRACT

The diploma thesis deals with the topic of food supply in the municipality of Ratiskovice in the state of emergency. The theoretical part deals with the issues of food security, state of emergency and food supply of the population. The practical part assesses the equipment of the municipality and the current state of food security. SWOT analysis is used for its evaluation. Subsequently, a risk analysis is performed using the What-if and PNH methods. Based on the findings, a proposal for risk minimization measures and a model solution for food supply in the state of emergency is made.

Keywords: food security, state of emergency, food supply, the municipality of Ratiskovice, risk analysis

Ráda bych poděkovala vedoucí diplomové práce paní Bc. Ing. Evě Lukáškové, Ph.D., za její odborné vedení, poskytnuté cenné rady, trpělivost, vstřícnost a čas při zpracování mé diplomové práce.

Poděkování patří také celé rodině a přátelům za velkou podporu nejen při psaní diplomové práce, ale během celého studia.

„Chytrý člověk vyřeší problém. Moudrý člověk se mu vyhne.“

Albert Einstein

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
CÍLE A METODY PRÁCE	11
I TEORETICKÁ ČÁST	13
1 POTRAVINOVÁ BEZPEČNOST	14
1.1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ POTRAVINOVÉ BEZPEČNOSTI	14
1.2 PRÁVNÍ PŘEDPISY PRO OBLAST BEZPEČNOSTI POTRAVIN	16
1.3 POTRAVINOVÁ BEZPEČNOST V BEZPEČNOSTNÍM SYSTÉMU ČESKÉ REPUBLIKY.....	19
1.4 INSTITUCE ČESKÉ REPUBLIKY V OBLASTI ZAJIŠTĚNÍ POTRAVINOVÉ BEZPEČNOSTI	20
2 NOUZOVÝ STAV A JEHO TEORETICKÉ VYMEZENÍ.....	22
2.1 PRÁVNÍ PŘEDPISY PRO OBLAST NOUZOVÉHO STAVU.....	24
2.2 ORGÁNY KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ.....	26
2.3 DOKUMENTACE PRO ŘEŠENÍ NOUZOVÉHO STAVU.....	27
3 ZÁSOBOVÁNÍ OBYVATELSTVA POTRAVINAMI.....	31
3.1 SKLADOVÁNÍ POTRAVIN	31
3.2 NOUZOVÉ ZÁSOBOVÁNÍ OBYVATELSTVA POTRAVINAMI.....	32
3.3 HOSPODÁŘSKÁ OPATŘENÍ PRO KRIZOVÉ STAVY	34
4 ZÁVĚREČNÁ KAPITOLA TEORETICKÉ ČÁSTI	37
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	38
5 VYBAVENOST A SOUČASNÝ STAV POTRAVINOVÉ BEZPEČNOSTI V OBCI RATÍŠKOVCE	39
5.1 VYBAVENOST OBCE RATÍŠKOVICE	39
5.2 SOUČASNÝ STAV POTRAVINOVÉ BEZPEČNOSTI V OBCI RATÍŠKOVICE	40
6 ANALÝZA A ZHODNOCENÍ SOUČASNÉHO STAVU POTRAVINOVÉ BEZPEČNOSTI	44
6.1 SWOT ANALÝZA POTRAVINOVÉ BEZPEČNOSTI.....	44
6.2 VÝSLEDEK SWOT ANALÝZY	48
7 PŘEHLED A ANALÝZA MOŽNÝCH HROZEB PRO SYSTÉM ZÁSOBOVÁNÍ POTRAVINAMI V OBCI RATÍŠKOVCE.....	49
7.1 MOŽNÉ HROZBY PRO SYSTÉM ZÁSOBOVÁNÍ POTRAVINAMI V OBCI RATÍŠKOVCE.....	49
7.1.1 Přírodní hrozby.....	49
7.1.2 Hrozby u potravin.....	49
7.1.3 Lidský faktor	50
7.1.4 Epidemie COVID-19.....	50
7.2 ANALÝZA MOŽNÝCH HROZEB	50

7.2.1	Analýza hrozeb metodou What-if	51
7.2.2	Analýza hrozeb jednoduchou bodovou metodou	55
8	NÁVRH OPATŘENÍ PRO MINIMALIZACI RIZIK	58
8.1	NÁVRH OPATŘENÍ – VYSOKÁ RIZIKA	58
8.2	NÁVRH OPATŘENÍ – MÍRNÁ RIZIKA.....	58
9	MODELOVÉ ŘEŠENÍ ZÁSOBOVÁNÍ POTRAVINAMI BĚHEM NOUZOVÉHO STAVU	61
9.1	MODELOVÉ ŘEŠENÍ ZÁSOBOVÁNÍ POTRAVINAMI PŘI UZAVŘENÍ OBCE	61
9.2	MODELOVÉ ŘEŠENÍ PŘI NEDOSTATKU POTRAVIN.....	66
	ZÁVĚR	71
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	73
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	79
	SEZNAM OBRÁZKŮ	80
	SEZNAM TABULEK	81
	SEZNAM GRAFŮ.....	82
	SEZNAM PŘÍLOH	83

ÚVOD

Potraviny jsou společně s vodou jednou ze základních potřeb člověka, bez kterých nelze přežít a jsou nezbytné pro správnou funkci lidského organismu. I když se na planetě vyskytuje dostatečné množství potravin, ne každý člověk má k nim zajištěn přístup.

V současnosti se potýkají s nedostatkem potravin především rozvojové země. Avšak i ve vyspělých zemích je třeba vnímat nedostatečné zabezpečení obyvatelstva výživnými a zdravotně nezávadnými potravinami jako hrozbu pro společnost. Narušení dodávek potravin je v dnešní době v období míru málo pravděpodobné, ale může se vyskytnout jako následek jiné mimořádné události, či krizové situace.

Zabezpečení dostatečného množství výživných a zdravotně nezávadných potravin spolu s jejich dostupností je označováno pod pojmem potravinová bezpečnost. Potravinová bezpečnost úzce souvisí se zemědělstvím a průmyslem. Různorodost a velký výběr potravin v obchodech nejsou samozřejmostí. Stojí za nimi složitý proces, který zahrnuje produkci kvalitních potravin, jejich zpracování a zabezpečení vhodné přepravy vedoucí k uspokojení potřeb obyvatelstva.

Vzhledem k provázanosti jednotlivých oborů je zde možnost vzniku řady hrozeb, při kterých může dojít k vyhlášení jednoho z krizových stavů a ohrožení potravinové bezpečnosti. Potravinová bezpečnost může být ohrožena klimatickými změnami, degradací půdy, politickou a ekonomickou situací v zemi nebo běžně vyskytujícími se mimořádnými událostmi, jako jsou například dlouhodobé sucha, povodeň nebo epidemie. Pokud je rozsah mimořádné události takový, že jej nelze zvládnout běžnými prostředky, dochází k vyhlášení krizového stavu.

Diplomová práce se bude zabývat problematikou zásobování potravinami v obci Ratíškovice v nouzovém stavu. Autorka se pro téma rozhodla, protože ji zaujalo a také vzhledem k událostem, které se v posledních letech dějí v České republice i ve světě.

Teoretická část diplomové práce bude řešit problematiku potravinové bezpečnosti, nouzového stavu a zásobování obyvatelstva potravinami. Budou zde uvedeny základní pojmy, právní předpisy a další informace vztahující se ke zmíněným oblastem. Poznatky z teoretické části budou dále využity jako základ pro zpracování praktické části zaměřující se na obec Ratíškovice. Praktická část se nejdříve zaměří na stručnou charakteristiku obce, její vybavenost a současný stav potravinové bezpečnosti. Současný stav bude následně zhodnocen SWOT analýzou. Poté bude v práci uveden přehled možných hrozeb a jejich

analýza pomocí metod What-if a PNH. Na základě metody PNH dojde k určení nejzávažnějších rizik, u kterých bude proveden návrh opatření k jejich minimalizaci. Na závěr bude vytvořeno modelové řešení zásobování potravinami v obci Ratíškovice v nouzovém stavu.

CÍLE A METODY PRÁCE

Hlavním cílem diplomové práce je zpracovat modelové řešení zásobování potravinami v obci Ratíškovice během nouzového stavu na základě posouzení současného stavu potravinové bezpečnosti v obci a provedení analýzy rizik.

Dílčí cíle diplomové práce jsou:

- Vymezení problematiky potravinové bezpečnosti a nouzového stavu.
- Posouzení současného stavu potravinové bezpečnosti v obci Ratíškovice.
- Provedení analýzy rizik, jež mohou narušit zásobování potravinami během nouzového stavu.
- Vyhodnocení rizik a návrh opatření pro jejich minimalizaci.

Při zpracovávání diplomové práce budou využity níže uvedené metody:

- Popis – je vytvořen na základě pojmů, které slouží k popisu objektu zkoumání z hlediska jejich kvalitativních a kvantitativních charakteristik. Popis bude použit v teoretické části práce, kde popíše např. potravinovou bezpečnost, nouzový stav nebo zásobování obyvatelstva potravinami. (Tučková, 2020)
- Analýza – jedná se o proces reálného či myšlenkového rozdělení zkoumaného celku na části. Jde o rozbor zkoumaného objektu od celku k částem. Analýza bude použita v úvodu praktické části a při zpracovávání metod analýzy rizik. (Tučková, 2020)
- Syntéza – jde o proces, kdy jsou údaje získané analytickými metodami spojovány v celek. Slouží pro pochopení a odhalování vzájemných souvislostí a zákonitostí jevů. Syntéza bude použita v praktické části, konkrétně při posuzování současného stavu potravinové bezpečnosti pomocí SWOT analýzy. (Tučková, 2020)
- Indukce – „je proces vyvozování obecného závěru na základě poznatků o jednotlivostech.“ Pomocí indukce je možné dojít k podstatě jevů a stanovit tak jejich zákonitosti. Metoda bude použita v teoretické části při objasňování problematiky nouzového zásobování obyvatelstva potravinami. (Tučková, 2020)
- Dedukce – je proces, při kterém se postupuje od obecných závěrů k méně obecnému. Dedukce bude použita při vytváření návrhu opatření pro minimalizaci rizik. (Tučková, 2020)

- Modelování – umožňuje napodobit skutečnost pomocí modelu. Modelem se rozumí zjednodušený obraz skutečnosti a může pomoci k porozumění složitých reálných jevů. Modely také mohou pomoci provést analýzu problému ve zkráceném čase. Daná metoda bude použita v poslední kapitole práce při vytváření modelového řešení zásobování potravinami během nouzového stavu. (Tučková, 2020)
- What-if – metoda se zakládá na brainstormingu a je efektivní, účinná a časově nenáročná. Předem sestavený pracovní tým odborníků prověřuje události, které se mohou v procesu nečekaně objevit. Prověřování se provádí prostřednictvím dotazů a odpovědí, kdy dotazy začínají typickým What-if. Metoda napomáhá ke správné identifikaci možných hrozeb a jejich následků. Pomocí dané metody budou zjištěny možné hrozby pro systém zásobování potravinami a definovány jejich příčiny, následky a doporučení pro minimalizaci. (What-if Analysis, ©2013-2022)
- PNH metoda – označována také jako jednoduchá bodová polokvantitativní metoda. Metoda slouží pro výpočet příslušného rizika pomocí tří jeho složek. Jednotlivými složkami jsou pravděpodobnost vzniku (P), pravděpodobnost následků (N) – závažnost a názor hodnotitelů (H). Ke každé složce je vytvořena klasifikační stupnice s hodnotami od 1 do 5. Pro výsledné riziko (R) je vytvořena stupnice podle jeho závažnosti. Výpočet rizika je proveden pomocí vzorce $R = P \times N \times H$. Metoda bude použita v praktické části pro výpočet míry rizika u jednotlivých hrozeb stanovených metodou What-if. (Koudelka a Vrána, 2006)
- SWOT analýza – metoda strategického plánování, která se používá za účelem zhodnocení současného stavu organizace (systému). Cílem analýzy je vytvořit ucelený obraz o organizaci a zvýšit povědomí o faktorech, které mohou její činnost ovlivnit. Analýza využívá pro hodnocení čtyři základní složky, mezi které patří:
 - S (strengths) – silné stránky,
 - W (weaknesses) – slabé stránky,
 - O (opportunities) – příležitosti,
 - T (threats) – hrozby. (Ostrom a Wilhelmsen, 2019)

Pomocí SWOT analýzy bude provedeno zhodnocení současného stavu potravinové bezpečnosti v obci Ratíškovice.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 POTRAVINOVÁ BEZPEČNOST

Jako podstatnou vlastnost života lze zmínit jeho stálou obměnu, pohyb a změnu. V lidském těle probíhá ustavičně velké množství procesů, které jsou potřebné k udržení života a rovnováhy těchto procesů s prostředím. Prostředím se rozumí to, ve kterém člověk žije. Nezbytnou energii pro všechny procesy a děje v organismu, tělesnou hmotu, která se danými procesy stále přetváří, buduje a rozpadá, to všechno získává člověk ze stravy. Strava je rovněž důležitá pro pracovní výkon a měla by být kvalitní a vyvážená, obsahující potřebné vitamíny a minerální prvky. Potraviny představují jednu ze základních lidských potřeb a jejich nedostatek může přispět k různým formám podvýživy a může tak mít vážné důsledky pro zdraví i pohodu člověka. Obecně je odhadováno, že člověk vydrží bez jídla až 60 dní, ale bez vody maximálně 7 dní. Kromě důsledků na lidské zdraví je nutno si uvědomit, že nedostatek potravin může ohrozit i vývoj určitého území. (Tomek, 2020a; Hunger and food insecurity, © 2021)

Z daného důvodu je nutno si uvědomit důležitost potravinové bezpečnosti, kterou zdůrazňuje např. Všeobecná deklarace lidských práv: „*Každý má právo na takovou životní úroveň, která zajistí zdraví a blahobyt jeho i jeho rodiny, včetně výživy, ošacení, bydlení, lékařské péče a nezbytných sociálních služeb, a také právo na zabezpečení v nezaměstnanosti, nemoci, invaliditě, ovdovění, stáří nebo při jiném nedostatku prostředků k obživě za okolností, které nemůže ovlivnit.*“ (United Nations, 1948)

1.1 Vymezení základních pojmů potravinové bezpečnosti

V následující části práce jsou definovány základní pojmy týkající se oblasti potravinové bezpečnosti. Znalost základních pojmů je důležitá zejména pro správné pochopení dané problematiky.

Potraviny jsou látky určené ke spotřebě člověkem v nezměněném nebo upraveném stavu jako jídlo nebo nápoj, nejde-li o léčiva a omamné nebo psychotropní látky. Za potravinu se podle zákona považují i přídatné látky, látky pomocné a látky určené k aromatizaci, které jsou určeny k prodeji spotřebiteli za účelem konzumace. (Česko, 1997)

Potraviny se dle jejich původu dělí na rostlinné a živočišné. Rostlinné potraviny jsou významným zdrojem minerálních látek, obsahují vyšší podíl sacharidů a nižší podíl bílkovin. Mezi rostlinné potraviny se řadí: ovoce, zelenina, brambory, luštěniny, obiloviny, houby, ořechy a semena, koření a rostlinné tuky. Živočišné potraviny obsahují vyšší podíl tuků

a plnohodnotné bílkoviny a řadí se mezi ně: maso a masné výrobky, mléko a mléčné výrobky, vejce a tuky živočišného původu. (Babička, 2012)

Potravinová bezpečnost je obecně chápána jako stav, kdy je zajištěn fyzický a ekonomický přístup k dostatečnému množství zdravotně nezávadných a nutričně vyvážených potravin, které uspokojují výživové potřeby a preference jedince pro jeho aktivní a zdravý život. (Lukášková et al., 2014)

Organizace pro výživu a zemědělství (dále jen „FAO“) je specializovanou agenturou Organizace spojených národů a vede mezinárodní úsilí o potírání hladu. FAO také definovala čtyři pilíře, které jsou jádrem k dosažení potravinové bezpečnosti. Mezi zmíněné pilíře se řadí:

- **Dostupnost potravin** je dostupnost dostatečného množství potravin odpovídající kvality zabezpečených prostřednictvím domácí produkce nebo dovozu.
- **Přístup k potravinám** představuje přístup jednotlivců k adekvátním zdrojům pro získání vhodných potravin pro výživnou stravu. Příčinou hladu i podvýživy nemusí být vždy nedostatek jídla na daném území, ale i chudoba.
- **Stabilita** znamená, že obyvatelstvo, domácnost nebo jednotlivec má vždy přístup ke kvalitnímu jídlu.
- **Využití** potravin je optimalizováno kombinací adekvátní stravy, čisté vody, hygieny a zdravotní péče. Pro dosažení potravinové bezpečnosti je nutné, aby bylo jídlo bezpečné a bylo ho dostatek. (Světový den potravinové bezpečnosti, 2020; Food Security)

Potravinová soběstačnost je definována jako aktuální poměr mezi domácí produkcí a domácí spotřebou dané agrární komodity v určitém čase, která má však větší vypovídací schopnost z hlediska naplnění zájmů producentů potravin než zájmů spotřebitelů. (Lukášková et al., 2014)

Jakost potravin je definována jako soubor charakteristických vlastností jednotlivých druhů, skupin a podskupin potravin a tabákových výrobků, jejichž parametry jsou stanoveny zákonem o potravinách a tabákových výrobcích v platném znění a prováděcími vyhláškami. (Česko, 1997)

Výroba potravin je definována jako čištění, třídění, upravování, opracování a zpracování, včetně souvisejícího balení a dalších úprav potravin za účelem uvádění na trh, s výjimkou

činnosti spočívající pouze v samostatném procesu balení nebo krájení nebo jiném způsobu dělení potravin včetně jejich navazujícího balení. (Česko, 1997)

Bezpečnost potravin zahrnuje hygienu výroby potravin, kontrolní mechanismy, monitoring potravních řetězců a krmiv. K zajištění bezpečnosti potravin přispívají státní organizace a instituce financované státem zejména tvorbou legislativy, průběžnou a důslednou kontrolou zdravotní bezpečnosti a kvality, dlouhodobým sledováním výskytu cizorodých látek (monitoring), aplikací vědeckých stanovisek do praxe, informováním a vzděláváním spotřebitelů, mj. v zacházení s potravinami. (Lukášková et al., 2014)

Dostupnost potravin znamená dostupnost dostatečného množství potravin v odpovídající kvalitě, které jsou dodávány z domácí produkce nebo dovozu včetně potravinové pomoci. (Food Security, 2006)

1.2 Právní předpisy pro oblast bezpečnosti potravin

Potravinové právo představuje určitou část právního systému České republiky (dále jen „ČR“), jejímž cílem je zajistit ochranu konzumenta před zdravotně závadnými potravinami a onemocněními z nich, ochranu spotřebitele před obelháváním a falšováním, zajistit ochranu tržního prostředí a podnikatelů před nevhodnými praktikami. Důležitou součástí je také zaručit ochranu zvířat, rostlin a životního prostředí. Na evropské úrovni je k daným cílům ještě připojován požadavek na zajištění volného pohybu potravin na území Evropské unie (dále jen „EU“). (Spitzenbergerová, 2013)

EU klade důraz především na sjednocení národních předpisů ve všech členských státech. Jako jeden z nejpodstatnějších předpisů potravinového práva je Nařízení Evropského parlamentu a Rady 178/2002/ES, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin. (Evropská unie, 2002)

Mezi nejvýznamnější předpisy EU lze zařadit:

- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin.** Díky tomuto nařízení bylo potravinové právo postaveno na srovnatelnou úroveň jako ostatní politiky EU. Je možné jej tedy chápat jako komplexní zastřešení potravinového práva. (Evropská unie, 2002)

- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 ze dne 29. dubna 2004 o hygieně potravin.** Nařízení stanovuje všeobecné hygienické požadavky pro potravinářské podniky, které mají uskutečňovat ve všech fázích potravinového řetězce. (Evropská unie, 2004a)
- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004 ze dne 29. dubna 2004, kterým se stanoví zvláštní hygienická pravidla pro potraviny živočišného původu.** Nařízení stanovuje hygienické požadavky pro potravinářské podniky, které nakládají s potravinami živočišného původu. (Evropská unie, 2004b)
- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/625 ze dne 15. března 2017 o úředních kontrolách a jiných úředních činnostech prováděných k zajištění uplatňování potravinového a krmivového práva, pravidlech pro zdraví a dobré životní podmínky zvířat, zdraví rostlin a přípravky na ochranu rostlin.** (Evropská unie, 2017)
- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 ze dne 25. října 2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům.** Nařízení stanovuje např. obecné zásady, požadavky a povinnosti v oblasti informací o potravinách, zejména pak označování potravin nebo povinnost poskytnout spotřebitelům informace o alergenních látkách a produktech, které byly při výrobě potravin použity. (Evropská unie, 2011)

Významným mezníkem potravinového práva v ČR bylo přijetí **zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů**. Účelem zákona je především stanovit povinnosti podnikatelů při výrobě potravin a tabákových výrobků, a také při jejich uvádění na trh. Zákon zahrnuje oblasti od výroby, distribuce až po prodej spotřebiteli. Součástí je i úprava systému státního dozoru nad dodržováním povinností vyplývajících z výše uvedeného zákona a prováděcích vyhlášek, které jej doplňují. (Kocourek, 2014)

Základní požadavky pro zahájení činnosti v potravinářství (pro provozovatele potravinářského podniku) jsou:

- bezpečnost vyráběných potravin (primární odpovědnost nese provozovatel),
- výroba potravin (povinnost zajistit, aby vyrobené potraviny splňovaly dané požadavky týkající se složení, jakosti, podmínek uchování, technologie výroby apod.),
- sledovatelnost (schopnost doložit původ všech použitých surovin),
- označování (povinnost zajistit uvedení a přesnost informací pro spotřebitele),
- ohlášení nebo registrace činnosti u dozorového orgánu podle charakteru provozované činnosti. (Zahájení činnosti v potravinářství, 2018)

Zákon se nevztahuje na pitnou vodu s výjimkou vody, která je provozovatelem uváděna na trh nebo kterou používá v jakékoli fázi výroby, zpracování nebo distribuce potravin.

Nezbytné je si uvědomit, že potravinové právo zasahuje i do dalších oblastí. Mezi zákony, které s danou problematikou souvisí a mají svůj význam se řadí např.:

- Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů.
- Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon).
- Zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů.
- Zákon č. 91/1996 Sb., o krmivech.
- Zákon č. 156/1998 Sb., o hnojivech, pomocných půdních látkách, rostlinných biostimulantech a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd (zákon o hnojivech). (Helešic, 1998)

Zákon o potravinách sám předpokládá a odkazuje na prováděcí právní předpisy, kterými je soubor vyhlášek. Vyhlášky se vztahují ke konkrétním druhům potravin. Jako příklad lze uvést vyhlášku č. 69/2016 Sb., o požadavcích na maso, masné výrobky, produkty rybolovu a akvakultury a výrobky z nich, vejce a výrobky z nich. (Helešic, 1998)

1.3 Potravinová bezpečnost v bezpečnostním systému České republiky

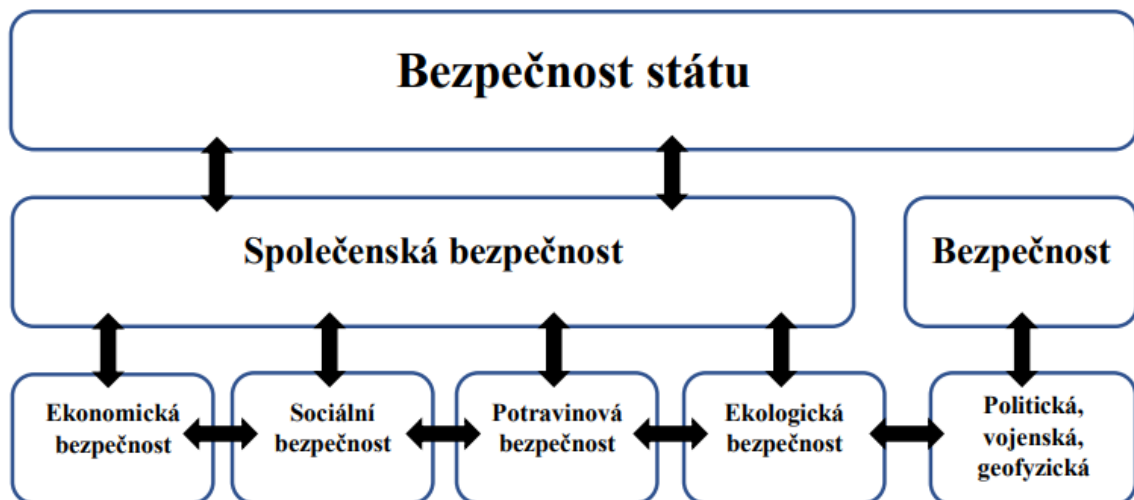
Bezpečnost je významným pojmem používaným v celé řadě přírodovědeckých, technických nebo společenskovedních oborů a jedná se také o jeden ze životních zájmů každého člověka.

Bezpečnost je možné definovat jako „stav, kdy je systém schopen odolávat známým a předvídatelným (i nenadálým) vnějším a vnitřním hrozbám, které mohou negativně působit proti jednotlivým prvkům (případně celému systému) tak, aby byla zachována struktura systému, jeho stabilita, spolehlivost a chování v souladu s cílovostí.“ (Ministerstvo vnitra České republiky, 2016)

V ČR je bezpečnost založena na principu zajištění bezpečnosti každého občana, ochrany jeho života, zdraví, svobody, lidské důstojnosti i majetku. Za zajišťování bezpečnosti je primárně zodpovědná vláda, ale je nutná i aktivní spolupráce orgánů veřejné správy, právnických a fyzických osob i samotných občanů ČR. Díky danému způsobu je zabezpečována celková odolnost společnosti vůči bezpečnostním hrozbám. (ČESKO, 2015)

V ČR je základním dokumentem bezpečnostní politiky Bezpečnostní strategie ČR. Jedná se o dokument, který představuje základní hodnoty, zájmy, přístupy, nástroje a opatření k zajištění bezpečnosti, obrany a ochrany občanů i státu. Vzhledem k charakteru současných bezpečnostních hrozeb již není možno bezpečnostní politiku striktně dělit dle dílčích bezpečnostních zájmů. Pro účinné zajištění bezpečnosti státu je nutné institucionální a věcné provázání a koordinace nástrojů. Důležité je také si uvědomit, že bezpečnostní prostředí nelze zcela vymezit jen na území ČR, ale že přesahuje i její hranice a hranice spojeneckých států. Právě proto je potřeba chránit bezpečnostní zájmy i za hranicemi spojeneckých států. (ČESKO, 2015; Lukášková et al., 2014)

Bezpečnostní strategie ČR člení bezpečnostní zájmy do tří skupin. Jedná se o zájmy životní, strategické a další významné. Jejich členění je prováděno na základě důležitosti.

Obrázek 1 Potravinová bezpečnost v oblasti bezpečnosti státu (Lukášková et al., 2014)

Potravinová bezpečnost je v Bezpečnostní strategii uvedena celkem třikrát. Nejdříve je potravinová bezpečnost zahrnuta mezi strategické zájmy, které slouží k zajištění společenského rozvoje a prosperity ČR a napomáhají k ochraně životních zájmů. Konkrétně se jedná o zajištění energetické, surovinové a potravinové bezpečnosti ČR a adekvátní úrovně strategických rezerv. Dále je uvedena v bezpečnostních hrozbách jako hrozba přerušení dodávek strategických surovin nebo energie, konkrétně je zde potravinové bezpečnosti přisuzována rostoucí důležitost. V posledním případě je zmíněna v rámci strategie prosazování bezpečnostních zájmů v oblasti strategie prevence a potlačování bezpečnostních hrozeb. Mezi základní předpoklady, jak potravinovou bezpečnost v ČR zajistit se řadí dlouhodobé zachování domácí produkce, optimalizace zahraničního obchodu ČR s agrokomoditami a funkčnost podstatných prvků kritické infrastruktury. (Lukášková et al., 2014; Dymák, 2017)

1.4 Instituce České republiky v oblasti zajištění potravinové bezpečnosti

Na zajištění potravinové bezpečnosti se z hlediska zajištění dostatečného množství zdravotně nezávadných potravin a jejich dostupnosti pro spotřebitele podílí vláda a několik příslušných ministerstev. Konkrétně se jedná o Ministerstvo zemědělství, zdravotnictví, průmyslu a obchodu a jejich resortní organizace. Významné instituce působící v oblasti potravinové bezpečnosti jsou níže uvedeny a popsány. (Lukášková et al., 2014)

Ministerstvo zemědělství ČR (dále jen „MZe“) je ústředním orgánem státní správy pro zemědělství, vodní hospodářství, potravinářský průmysl a pro správu lesů, myslivosti a rybářství, mimo území národních parků. MZe bylo zřízeno zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR. Mezi úkoly MZe se řadí

zejména vymezení mantinelů pomocí příslušných právních předpisů, ve kterých se mohou podnikatelé pohybovat a má také svou úlohu při plánování hospodářských opatření pro krizové stavy. (O ministerstvu, © 2009-2021)

Státní zemědělská a potravinářská inspekce (dále jen „SZPI“) je jednou z organizačních složek státu, jež je přímo podřízena MZe. Základní funkcí SZPI je kontrolní činnost, především jako státní dozor v oblasti dodržování evropského a národního potravinového práva a také nad bezpečností, jakostí a správným označováním potravin. Provádění kontrol se nevztahuje jen na potraviny, ale např. i na předměty a materiály, které s nimi přicházejí do kontaktu. (Kontrolní činnost SZPI, © 2021)

Státní veterinární správa České republiky (dále jen „SVS“) je správní úřadem s celostátní působností, který je zřízen veterinárním zákonem č. 166/1999 Sb. a spadá do působnosti MZe. V oblasti potravin spočívá její činnost v kontrole produktů živočišného původu, které odráží plnění povinností provozovatelů potravinářských podniků a jsou důležité pro ochranu veřejného zdraví, především jestliže se jedná o zabezpečení zdravotní nezávadnosti a jakosti potravin, hygienu výroby a jejich správné označování. (Potraviny, 2021)

2 NOUZOVÝ STAV A JEHO TEORETICKÉ VYMEZENÍ

Problematika nouzového stavu je součástí oblasti krizového řízení, v níž existuje řada pojmů, se kterými je nutno se seznámit. Definování základních pojmů je tedy pro správné pochopení dané problematiky nezbytné.

Běžný stav je situace, při níž není potřeba řešit škodlivé působení sil a jevů způsobených lidskou činností, přírodními vlivy nebo jinými hrozbami použitím mimořádných nebo krizových opatření podle příslušné právní úpravy. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2016)

Krizová opatření jsou organizační nebo technická opatření určená k řešení krizové situace a odstranění jejích následků, včetně opatření, jimiž se zasahuje do práv a povinností osob.

Krizová opatření je možné vyhlášovat jen při krizovém stavu na nezbytně nutnou dobu a v nezbytně nutném rozsahu. Vyhlásit opatření smí vláda nebo hejtman v souladu s krizovým zákonem. (Krizové zákony, 2019; Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015)

Krizové plánování je nedílnou součástí krizového řízení. Jedná se o povinnost správních úřadů a jiných státních orgánů a orgánů samosprávy zpracovat krizový plán. Náležitosti krizového plánu a plánu krizové připravenosti kraje stanovuje nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000Sb., o krizovém řízení. (Hradil et al., 2018)

Krizové řízení je soubor řídicích činností orgánů krizového řízení zaměřujících se na analýzu a vyhodnocování bezpečnostních rizik, plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností, které jsou prováděny v souvislosti s přípravou na krizové situace a jejich řešením nebo s ochranou kritické infrastruktury. (Krizové zákony, 2019)

Krizová situace je mimořádná událost podle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při kterých je vyhlášen jeden z krizových stavů. (Krizové zákony, 2019)

Krizové situace se člení na dva typy, jde o nevojenské a vojenské krizové situace. Nevojenskou krizovou situací se rozumí situace, která souvisí se vznikem živelní pohromy, havárie a nehody velkého rozsahu, ohrožení demokratického zřízení, chodu hospodářství, ohrožení veřejného pořádku a dalšími situacemi, při který hrozí rozsáhlé ohrožení životů, zdraví, majetku a životního prostředí. Nevojenská krizová situace nesouvisí se zajišťováním obrany ČR. V případě, kdy krizová situace souvisí s vnějším vojenským ohrožením státu

nebo plněním mezinárodních závazků o společné obraně, jde o vojenskou krizovou situaci. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2016)

Krizový stav je vyhlášen v případě, kdy mimořádná událost nabyde takových rozměrů, že ji nelze zvládnout běžnými prostředky správních úřadů, orgánů krajů a obcí, složek integrovaného záchranného systému nebo subjektů kritické infrastruktury. Krizový stav je vždy vyhlášen příslušným odpovědným orgánem. (Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015)

V současnosti právní řád definuje čtyři krizové stavy, mezi které se řadí: stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu a válečný stav. Při rozhodování o tom, který z krizových stavů bude vyhlášen, se vychází ze základních kritérií, kterými jsou druh mimořádné události, rozsah postižení a velikost postiženého území. (Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015)

Jednotlivé krizové stavy a jejich popis:

- **Stav nebezpečí** může být vyhlášen, jsou-li ohroženy životy, zdraví, majetek, životní prostředí, jestliže nedosahuje intenzita ohrožení značného rozsahu a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů, orgánů krajů a obcí, složek integrovaného záchranného systému nebo subjektů kritické infrastruktury. Stav nebezpečí je vyhlášen hejtmanem pro celé území kraje nebo jeho část. Je možné jej vyhlásit maximálně na 30 dnů, pokud je potřeba, může být se souhlasem vlády prodloužen. (Krizové zákony, 2019)
- **Nouzový stav** může být vyhlášen pro živelní pohromy, ekologické nebo průmyslové havárie, nehody nebo jiné nebezpečí, jež ve značném rozsahu ohrožuje životy, zdraví, majetkové hodnoty nebo vnitřní pořádek a bezpečnost. Nouzový stav vyhláší vláda pro území státu nebo jeho část maximálně na 30 dnů. Po předchozím souhlasu Poslanecké sněmovny může být prodloužen. (ČESKO, 1998)
- **Stav ohrožení státu** může být vyhlášen, je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost státu, územní celistvost státu nebo jeho demokratické základy. Stav ohrožení státu vyhláší Parlament ČR na návrh vlády pro území státu nebo jeho část. Doba jeho trvání není omezena. (ČESKO, 1998)
- **Válečný stav** definuje Ústava ČR a může být vyhlášen v situacích, kdy je ČR napadena nebo pokud je třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně

proti napadení. Válečný stav vyhláší Parlament ČR pro území celého státu a jeho doba trvání není omezena. (Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015)

Mezi dosud vyhlášené krizové stavy na území ČR se řadí stav nebezpečí a následně nouzový stav. Nejvíce krizových stavů bylo vyhlášeno z důvodu povodní a od roku 2020 také z důvodu pandemie onemocnění COVID-19. Přehled krizových stavů vyhlášených na území ČR je uveden v příloze č. 1.

Mimořádná událost je škodlivé působení sil a jevů vyvolaných lidskou činností, přírodními vlivy a havárií, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací. (Krizové zákony, 2019)

Nouzové přežití je dočasný způsob přežití obyvatelstva postiženého následky mimořádné události nebo krizové situace. Zahrnuje především opatření k nouzovému ubytování, zásobování potravinami, pitnou vodou a energiemi a organizování humanitární pomoci. Opatření nouzového přežití většinou navazují na evakuaci obyvatelstva z postiženého území nebo jsou realizována přímo v zóně havarijního plánování, prostoru mimořádné události nebo krizové situace a měla by být realizována do jednoho až dvou dnů po propuknutí krizové situace. (Hradil et al., 2018; Tomek, 2020b)

Pracovní povinnost je povinnost fyzické osoby vykonávat určenou práci po nezbytně nutnou dobu, která je nutná pro řešení krizové situace a kterou je osoba povinna vykonávat v místě přiděleném orgánem krizového řízení. Podle potřeb může být uložena i nad rámec pracovní doby stanovené v pracovněprávních předpisech. (Hradil et al., 2018)

Pracovní výpomoc je povinnost fyzické osoby vykonávat jednorázové a mimořádné úkoly nezbytné pro řešení krizové situace, které je osoba povinna vykonávat v místě přiděleném orgánem krizového řízení. Podle potřeb může být uložena i nad rámec pracovní doby stanovené v pracovněprávních předpisech. (Hradil et al., 2018)

2.1 Právní předpisy pro oblast nouzového stavu

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky je zákon, jehož úkolem je utvářet základ právní úpravy, která má státu věnovat zvláštní nástroje pro překonávání krizových situací a umožnit tak během nich efektivní fungování státu. Daný základ spočívá ve vymezení podmínek, způsobu a doby na jak dlouho může stát přejít z běžného stavu do krizového stavu. (Zoubek, 1999)

Zákon obsahuje třináct článků, kde hned v prvním z nich stanovuje základní povinnost státu, kterou je zajištění svrchovanosti, územní celistvosti, ochrana jejích demokratických základů a ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot. Další články definují nouzový stav, stav ohrožení státu a Bezpečnostní radu státu jako poradní orgán vlády ve věcech zajišťování bezpečnosti ČR. (ČESKO, 1998)

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. Předmětem zákona je vymezení integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“), stanovení složek IZS a jejich působnost. Mimo jiné vymezuje působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků, dále práva a povinnosti právnických a fyzických osob (dále jen „PaFO“), při přípravě na mimořádné události (dále jen „MU“), při záchranných a likvidačních pracích i při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení jednoho z krizových stavů. (Krizové zákony, 2019)

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). Zákon detailně popisuje základní pojmy týkající se problematiky krizového řízení (dále jen „KŘ“), dále stanovuje působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků i práva a povinnosti PaFO při přípravě na krizové situace a jejich řešení a při ochraně kritické infrastruktury. Také vymezuje jeden z krizových stavů, konkrétně stav nebezpečí. (Krizové zákony, 2019)

Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů. Upravuje přípravu hospodářských opatření pro krizové stavy (dále jen „HOPKS“), přijetí hospodářských opatření po vyhlášení jednoho z krizových stavů a pravomoc vlády, státních orgánů, orgánů územních samosprávných celků. Rovněž stanovuje práva a povinnosti PaFO. (Krizové zákony, 2019)

Nářízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů. Nářízení upravuje konkrétně oblast označování, evidence, manipulace a ukládání písemností a jiných materiálů obsahujících zvláštní skutečnosti a postup při určování osob ke styku se zvláštními skutečnostmi. Dále také upravuje obsah činnosti a složení bezpečnostní rady a krizového štábu kraje a obce s rozšířenou působností (dále jen „ORP“) a náležitosti a způsob zpracování krizového plánu. (Krizové zákony, 2019)

Vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva. Vyhláška se zaměřuje výhradně na oblast ochrany obyvatelstva. Stanovuje postup při zřizování zařízení

civilní ochrany a při odborné přípravě jejich personálu. Dále definuje úkoly civilní ochrany, jako jsou varování, evakuace, ukrytí, nouzové přežití obyvatelstva a další opatření nutná k ochraně života, zdraví a majetku. (Krizové zákony, 2019)

Nařízení vlády č. 432/2010 Sb., o kritériích pro určení prvku kritické infrastruktury (dále jen „KI“). Nařízení definuje dvě skupiny kritérií, kterými jsou kritéria průřezová a odvětvová. (Krizové zákony, 2019)

2.2 Orgány krizového řízení

Krizové řízení je významnou součástí zajišťování bezpečnosti státu. Důležitou úlohu ve zmíněné oblasti sehrávají orgány krizového řízení, jejich vzájemné vztahy, pravomoci a také příslušné právní předpisy, o které se jejich činnost ve velké míře opírá. Orgány krizového řízení a jejich konkrétní postupy a oprávnění pro řešení krizových stavů upravuje především zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení. (Kyselák, 2018)

Mezi orgány krizového řízení se řadí:

- vláda,
- ministerstva a jiné ústřední správní úřady,
- Česká národní banka,
- orgány kraje a další orgány s působností na území kraje,
- orgány obce s rozšířenou působností,
- orgány obce. (Krizové zákony, 2019)

Hlavním úkolem orgánů KŘ je zajišťování připravenosti příslušného území na řešení krizových situací. Dále si můžou orgány zřídit své poradní a pracovní orgány v oblasti KŘ.

Jako poradní orgány jsou zřizovány bezpečnostní rady. Jejich úkolem je projednávání a posuzování stavu zabezpečení a připravenosti daného území na krizové situace. Na úrovni vlády jde o bezpečnostní radu státu a na nižších úrovních o bezpečnostní radu kraje a ORP. (Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015)

Pracovním orgánem je krizový štáb, který je zřizován za účelem přípravy na krizové situace a jejich řešení. Na úrovni vlády se jedná o ústřední krizový štáb, dále jde o krizové štáby jednotlivých ministerstev a České národní banky, krizové štáby krajů, ORP a obcí. (Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015)

Úloha orgánů obce

V rámci krizového řízení obec plní úkoly ve dvou různých režimech, kterými jsou režim bez výskytu krizové situace (příprava obce na řešení krizových situací) a režim vyvolaný výskytem krizové situace (řešení krizové situace). (Příručka pro starosty obcí k řešení mimořádných a krizových situací, 2018)

Každé obci je zákonně udělena povinnost zajistit připravenost obce na mimořádné události a krizové situace a podílet se na ochraně obyvatelstva. Pokud dojde k vyhlášení krizového stavu, tak jsou orgány obce povinny v podmínkách obce zabezpečit provedení krizových opatření. (Příručka pro starosty obcí k řešení mimořádných a krizových situací, 2018; Krizové zákony, 2019)

Připravenost obce na řešení krizových situací zajišťuje starosta obce, ostatní orgány obce se na připravenosti podílejí. V době, kdy je vyhlášen krizový stav plní starosta obce následující úkoly:

- zabezpečuje varování osob na území obce před hrozícím nebezpečím a vyrozumění orgánů krizového řízení (pokud již vyrozumění neprovedl hasičský záchranný sbor kraje),
- nařizuje a organizuje evakuaci osob z ohroženého území obce,
- organizuje činnost obce v podmínkách nouzového přežití obyvatelstva dané obce,
- plní úkoly a opatření uvedené v krizovém plánu obce s rozšířenou působností,
- zajišťuje organizaci dalších nezbytných opatření. (Příručka pro starosty obcí k řešení mimořádných a krizových situací, 2018; Krizové zákony, 2019)

Mimo výše zmíněné úkoly je starosta obce také oprávněn vyzvat právnické a fyzické osoby k poskytování věcné nebo osobní pomoci. K uvedeným úkolům využívá starosta obce obvykle pomoc krizového štábu obce, který si může zřídit jako svůj pracovní orgán. (Příručka pro starosty obcí k řešení mimořádných a krizových situací, 2018)

2.3 Dokumentace pro řešení nouzového stavu

Pro včasné a správné řešení krizových situací je nezbytný proces plánování. Plánování v krizovém řízení je označováno jako krizové plánování, kterým se rozumí ucelený soubor metod, postupů a opatření, které uplatňují příslušné orgány a dané subjekty při předcházení, přípravě a odezvě na činnosti při krizových situacích. Výstupem krizového plánování je

krizový plán, příp. plán krizové připravenosti. Krizový plán (dále jen „KP“) slouží jako základní plánovací dokument obsahující soubor krizových opatření a postupů pro řešení krizových situací. (Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015)

Krizový plán

Jak již bylo zmíněno, jedná se o základní plánovací dokument pro orgány KŘ a další dotčené subjekty, jehož účelem je vytvoření podmínek pro zajištění připravenosti na krizové situace a jejich řešení. Při zpracovávání KP je potřeba si nejdříve vymezit hrozby a míry rizika, rozsah ohrožení, disponibilní síly a prostředky a také např. čas potřebný pro přípravu a provedení opatření k eliminaci hrozeb. (Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015)

Mezi zpracovatele krizového plánu se řadí:

- ministerstva a jiné ústřední správní úřady,
- Česká národní banka,
- jiné státní orgány, kterým je podle krizového zákona uložena povinnost zpracovat krizový plán,
- kraje,
- obce s rozšířenou působností. (Krizové plánování, © 2021)

Krizový plán se dělí na základní, operativní a pomocnou část a jeho náležitosti a způsob zpracování upravuje nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení §27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení. Pro jednotný postup zpracovávání krizových plánů byla vytvořena Metodika zpracování krizových plánů. Metodika vymezuje náležitosti a další podrobnosti, jež se zpracováním plánu souvisí.

Pro konkrétní území (kraj, ORP) se zpracovává územní krizový plán, jehož zpracovatelem je Hasičský záchranný sbor kraje (dále jen „HZS“). (Krizové plánování, © 2021)

Struktura krizového plánu kraje a obce s rozšířenou působností

Základní část:

- charakteristika organizace krizového řízení,
- přehled možných zdrojů rizik a analýzy ohrožení,
- přehled právnických a podnikajících fyzických osob, které zajišťují plnění opatření vyplývajících z krizového plánu,
- přehled prvků KI a evropské KI nacházejících se na daném území.

Operativní část:

- přehled krizových opatření a způsob zajištění jejich provedení,
- plán nezbytných dodávek,
- způsob plnění regulačních opatření,
- přehled spojení na subjekty podílející se na připravenosti na krizové situace a jejich řešení,
- rozpracování typových plánů na postupy pro řešení konkrétních druhů hrozících krizových situací identifikovaných v analýze ohrožení,
- přehled plánů zpracovaných podle zvláštních právních předpisů využitelných při řešení krizových situací.

Pomocná část:

- přehled právních předpisů využitelných při přípravě na krizové situace a jejich řešení,
- zásady manipulace s krizovým plánem,
- geografické podklady,
- další dokumenty související s připraveností na krizové situace a jejich řešením,
- vzor rozhodnutí o vyhlášení stavu nebezpečí (jen v KP kraje). (Metodika zpracování krizových plánů, 2011)

Krizový plán kraje je výchozím dokumentem pro zpracování krizového plánu ORP. Za aktuálnost informací v jednotlivých částech KP odpovídá subjekt, který dané podklady poskytl. Krizový plán kraje a ORP je veden minimálně v jednom listinném provedení a elektronické podobě. Souhrnná aktualizace KP je prováděna v listinné i elektronické

podobě a poté se doporučuje jeho opětovné schválení. Především v elektronické podobě se provádí i průběžná aktualizace. (Metodika zpracování krizových plánů, 2011)

Plán obce pro řešení krizových situací

Obec není povinná vypracovat vlastní krizový plán, ale měla by mít vypracován přinejmenším plán jemu podobný. Obsahem plánu by měly být následující informace:

- charakteristika území obce,
- analýza možného ohrožení,
- síly a prostředky na území obce a důležité kontakty,
- způsob varování a vyrozumění,
- evakuační plán,
- přehled ubytovacích a stravovacích kapacit v rámci zabezpečení nouzového přežití,
- plán nezbytných dodávek. (Příručka pro starosty obcí k řešení mimořádných a krizových situací, 2018)

Při procesu plánování a přijímání preventivních opatření na zabezpečení dostatečného množství potravin je nutné počítat nejen se zásobováním obyvatelstva, ale i složek IZS nebo zdravotnických a stravovacích zařízení. (Tomek, Strohmandl a Rak, 2014)

3 ZÁSOBOVÁNÍ OBYVATELSTVA POTRAVINAMI

V běžném stavu, kdy není dané území zasaženo MU a není potřeba zavedení mimořádných nebo krizových opatření, je zásobování potravinami prováděno běžnou sítí prodejců potravin nebo stravovacími zařízeními, kterými mohou být např. jídelny, restaurace, menzy, bufety apod. V současnosti se nabízí i možnost zásobování obyvatelstva potravinami prostřednictvím online obchodů.

3.1 Skladování potravin

U potravin je nezbytné udržení jejich kvality a zdravotní nezávadnosti, a proto je důležité je správně skladovat. Při nesprávném skladování může dojít k jejich znehodnocení. Hlavní faktory, které mohou potraviny negativně ovlivnit jsou vlhkost vzduchu, teplota vzduchu, způsob uložení a čistota skladovacích prostor. (Tomek, 2020a)

Pro skladování potravin se využívají čtyři druhy skladů:

- **Suché sklady** mají teplotu do 18 °C a vlhkost by neměla přesahovat hodnotu 65 %. Využívají se pro uskladnění potravin s delší trvanlivostí nevyžadující chlazení nebo mrazení. Jsou vhodné pro uskladnění cukru, oleje, pečiva, obilovin, pochutin, luštěnin nebo těstovin.
- **Chladné sklady** mají přirozenou teplotu od 8 °C maximálně do 12 °C a vlhkost by měla být v rozmezí od 65 % do 85 %. Chladné sklady by měly být dostatečně větrány a bez přístupu slunečního světla. Jsou vhodné pro skladování brambor, ovoce, zeleniny, vajec, kompotů nebo nápojů.
- **Chlazené sklady** mají teplotu od 0 °C do 10 °C a vlhkost není přesně určena. Chlazené sklady mohou být nahrazeny chladničkami a potraviny jsou v nich skladovány odděleně. Jsou vhodné pro skladování masa a masných výrobků, mléčných výrobků a cukrářských výrobků.
- **Mrazicí sklady** mají teplotu pohybující se od – 18 °C do – 22 °C a vlhkost není přesně stanovena. Jsou vhodné pro skladování masa, ovoce, zeleniny a polotovarů. (Navrátilová, 2015; Tomek, 2020a)

Pro udržení kvality a zdravotní nezávadnosti skladovaných potravin platí obecné zásady, které je nezbytné dodržovat za každých podmínek.

Mezi obecné zásady správného skladování se řadí:

- znalost jednotlivých potravin, jejich složení a způsobu skladování,
- nejdříve se zpracovávají déle skladované potraviny,
- pravidelná kontrola jakosti skladovaných potravin,
- aromatické látky se musí skladovat odděleně,
- narušené a vadné potraviny se musí ze skladu odstranit,
- teplotu a vlhkost skladu je potřeba pravidelně kontrolovat a upravovat,
- ve skladu je potřeba dodržovat hygienická pravidla.

Dále je třeba zmínit, že každá potravina má své specifické podmínky pro skladování, které je nutné dodržovat hned po obecných zásadách. (Navrátilová, 2015)

3.2 Nouzové zásobování obyvatelstva potravinami

Nouzové zásobování potravinami je součástí nouzového přežití obyvatelstva, které patří mezi hlavní úkoly v oblasti ochrany obyvatelstva v ČR. Nouzové přežití obyvatelstva dále zahrnuje nouzové ubytování, nouzové zásobování pitnou vodou, nouzové základní služby obyvatelstvu, nouzové dodávky energií a organizování humanitární pomoci. Problematiku nouzového přežití upravují příslušné právní předpisy i dokumenty nelegislativního charakteru, např. Pokyn generálního ředitele HZS ČR č. 10 ze dne 11.2.2010. (Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015; Sběrka interních aktů řízení..., 2010)

Nouzové zásobování základními potravinami je tvořeno vybranými základními materiály a výrobky předurčenými k zabezpečení nezbytných dodávek pro podporu obyvatelstva, činnost HZS a havarijních služeb po vyhlášení krizového stavu v systému nouzového hospodářství. Při nouzovém stravování se předpokládá určitá redukce množství a složení stravy, výběru jídel a důležité je i zabezpečení dietní stravy. Pro realizaci stravování je nutné také dostatečné množství pitné vody, dále technické prostředky pro přípravu stravy a energie nezbytná pro jejich provoz. (Tomek, 2020a; Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015)

Nouzové zásobování potravinami zahrnuje:

- využití distribučních sítí nebo smluvně zabezpečených subjektů,
- hromadnou přípravu teplé stravy nebo možnost dovážení,
- zásobování základními druhy potravin,

- zabezpečení stravování,
- humanitární pomoc,
- využití stálých stravovacích zařízení (restaurací, hotelů, bufetů apod.),
- využití mobilních stravovacích zařízení (např. pojízdné kuchyně). (Hradil et al., 2018)

Podíl na zásobování obyvatelstva potravinami mají Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo průmyslu a obchodu. Ovšem v současnosti pro pokrytí potřeb obyvatelstva stále více zaujímají hlavní úlohu obchodní řetězce, které disponují funkčním logistickým systémem zásobování a dostatečným množstvím zdrojů potravin. (Lukášková et al., 2014)

Při vzniku krizové situace usilují příslušné orgány o co nejrychlejší uvedení do běžného stavu. Přesto by každá domácnost měla mít zásoby potravin minimálně na tři dny. Zásoby by měly obsahovat masové konzervy, kompoty, trvanlivé pečivo, mouku, luštěniny, rýži, těstoviny, brambory i balenou pitnou vodu. Při vytváření zásob je nutné brát v úvahu také zdravotní stav členů domácnosti. (Lukášková et al., 2014; Janura, 2016)

Stravní dávky pro obyvatelstvo

Při vyhlášení nouzového stavu je nezbytné dbát na zajištění potravin tak, aby měly odpovídající energetickou hodnotu. Odpovídající příjem kalorií prostřednictvím vyvážené skladby potravin je důležitý pro udržení dobré fyzické a psychické kondice každého jedince. Vyvážená strava by měla obsahovat především bílkoviny, tuky, sacharidy, vitamín B1 a vitamín C. (Lukášková et al., 2014)

Při určování stravních dávek se civilní obyvatelstvo dělí do několika skupin, konkrétně se jedná o pracující, nepracující a děti. Na základě rozdílné energetické potřeby u civilního obyvatelstva je nutné brát v úvahu jejich pohlaví, věk a fyzickou zátěž. Jako pracující obyvatelstvo lze označit osoby, které jsou zapojeny do činností v rámci překonávání a likvidace následků krizových situací. (Lukášková et al., 2014)

Tabulka 1 Stravní dávky pro civilní obyvatelstvo (Upraveno dle Lukášková et al., 2014)

Dávka na osobu a den	Pracující		Nepracující		Děti
	muži	ženy	muži	ženy	dle věku
Energetická hodnota (kJ)	14 560	10 000	11 000	9 000	7 000-11 000

Návrh stravních dávek je možné využít pro plánování stravování v době nouzového stavu, kdy jej nelze zabezpečit běžným způsobem. Jedná se o případy, ve kterých je stravování zajišťováno s pomocí subjektů společného stravování nebo při umístění obyvatelstva do Mobilního evakuačního centra. (Lukášková et al., 2014)

3.3 Hospodářská opatření pro krizové stavy

Problematiku hospodářských opatření pro krizové stavy upravuje zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů. HOPKS jsou zákonem definovány jako „organizační, materiální nebo finanční opatření přijímané správním úřadem v krizových stavech pro zabezpečení nezbytné dodávky výrobků, prací a služeb, bez níž nelze zajistit překonání krizových stavů.“ (Krizové zákony, 2019)

HOPKS jsou přijímána po vyhlášení jednoho z krizových stavů a slouží:

- k uspokojení základních potřeb fyzických osob na území ČR umožňující přežití krizových stavů bez těžké újmy na zdraví,
- pro podporu činnosti ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostních sborů, záchranných sborů, havarijních služeb a zdravotnické záchranné služby,
- pro podporu výkonu státní správy. (Krizové zákony, 2019)

Pro HOPKS a státní hmotné rezervy je ústředním orgánem státní správy Správa státních hmotných rezerv. Jejimi hlavními úkoly jsou zabezpečit financování HOPKS, pořizování státních hmotných rezerv podle požadavků krizových plánů a financování, nájem, prodej, obměnu, záměnu, půjčku, uvolnění, skladování, ochraňování a kontrolu státních hmotných rezerv. Dále také zabezpečuje informační systémy pro podporu HOPKS a vzdělávání osob zajišťujících fungování systému HOPKS. (ČESKO, 1993)

Systém HOPKS zahrnuje:

- systém nouzového hospodářství,
- systém hospodářské mobilizace,
- použití státních hmotných rezerv,
- výstavbu a údržbu infrastruktury,
- regulační opatření. (Krizové zákony, 2019)

Cílem **systému nouzového hospodářství** je zajistit nezbytné dodávky, které slouží pro pokrytí základních životních potřeb obyvatelstva, pro podporu činnosti HZS a vytvořit vhodné podmínky pro výkon státní správy. Požadavkem je, aby zajišťování potřebných věcných zdrojů probíhalo obvyklým způsobem, jako v období mimo krizové situace. Hlavním zdrojem potřebných věcných zdrojů jsou věcné prostředky a služby ve vlastnictví podnikatelů, které mohou být využity pro řešení krizových situací v souladu s příslušným zákonem. (Systém hospodářských opatření pro krizové stavy, © 2022)

Systém hospodářské mobilizace slouží pro zajištění potřebných věcných zdrojů ozbrojeným silám a ozbrojeným bezpečnostním sborům a pro podporu jejich činností za stavu ohrožení státu a za válečného stavu. Věcné zdroje jsou dodávány od podnikatelské sféry v ČR. (Systém hospodářských opatření pro krizové stavy, © 2022)

Systém státních hmotných rezerv slouží pro vytváření materiálních zdrojů, jež jsou nezbytné pro řešení krizových situací. Státní hmotné rezervy není možné opatřit u podnikatelů, za jejich zajištění odpovídá stát. Státní hmotné rezervy jsou vytvářeny na základě požadavků krizových plánů ústředních správních úřadů a člení se na hmotné rezervy, pohotovostní zásoby, zásoby pro humanitární pomoc a mobilizační rezervy. (ČESKO, 1993)

Výstavbou nezbytné infrastruktury se rozumí pokrytí části požadavků na materiální zdroje, která má infrastrukturní charakter. (Systém hospodářských opatření pro krizové stavy, © 2022)

Systém regulačních opatření je používán jako krajní opatření systému HOPKS. Cílem regulačních opatření je snížit spotřebu nedostatkových surovin, výrobků a dodávek služeb. Dále jsou také určeny k usměrnění spotřeby a dodávek v případě, kdy je rozsah krizové

situace takový, že běžné ekonomické nástroje nejsou dostatečně účinné. (Správa státních hmotných rezerv, 2021)

Zásoby potravin ve státních hmotných rezervách

Správa státních hmotných rezerv ČR (dále jen „SSHR“) disponuje také zásobami potravin, které mohou být v případě krizové stavu poskytnuty. V současnosti se jedná o zásoby na 1,3 dne, což je 13 milionů porcí. Mezi potravinami jsou především mražené maso, konzervy, sušené mléko, máslo, sýr, obilí, sůl a cukr. Díky částečné soběstačnosti v potravinové oblasti SSHR nepředpokládá, že by byly v jeden okamžik v ČR vyčerpány všechny zásoby potravin. Nouzové zásoby jsou určeny především k pokrytí nedostatku potravin v postižených oblastech do doby, než dojde k obnovení zásobování. Většina potravin je však skladována u externích dodavatelů na základě uzavřených smluv. Podle nich jsou povinni ve skladech zajišťovat vždy čerstvé potraviny v potřebném množství. (Potravinová bezpečnost, © 2022)

4 ZÁVĚREČNÁ KAPITOLA TEORETICKÉ ČÁSTI

Pro zpracování diplomové práce je nezbytné vymezení jednotlivých zásad. Stanovené zásady definují, čím se bude práce zabývat. Jednou ze zásad je teoretické vymezení potravinové bezpečnosti a nouzového stavu, které spolu s problematikou zásobování obyvatelstva potravinami tvoří hlavní kapitoly teoretické části práce.

Potravinovou bezpečnost lze chápat jako zajištění dostatečného množství potravin v požadované kvalitě. Problematikou potravinové bezpečnosti se zabývá Organizace pro výživu a zemědělství, která definovala čtyři pilíře, na jejichž základě je potravinová bezpečnost zajišťována. V případě, kdy je území ohroženo krizovou situací, může dojít k narušení jednoho z pilířů a tím i potravinové bezpečnosti. Pro minimalizaci dopadů na obyvatelstvo je nezbytné zavést patřičná opatření, jedním z nich mohou být regulační opatření, jejichž cílem je regulovat spotřebu nedostatkových potravin.

Nezbytnou součástí teoretické části je teoretické vymezení potravinové bezpečnosti a nouzového stavu, které společně se základními pojmy a právními předpisy vytváří základ pro důkladné pochopení zmíněných problematik. Z kapitoly o potravinové bezpečnosti také plyne, že potravinová bezpečnost má své podstatné místo v bezpečnostním systému České republiky a je vzájemně propojena i s dalšími druhy bezpečnosti. V případě jejího narušení může dojít zejména k ohrožení lidského zdraví, a proto je důležité si uvědomit její význam.

Zajišťování připravenosti na krizové situace a jejich řešení vychází primárně z českých právních předpisů a souvisejících dokumentů. Práce se zaměřuje na zásobování obyvatelstva potravinami v nouzovém stavu na úrovni obce, a tak jsou pro praktickou část stěžejní především informace týkající se orgánů obce (starosta obce a obecní úřad). Organizaci krizových opatření zabezpečuje starosta obce ve spolupráci s krizovým štábem obce, příp. pracovníky obecního úřadu. Jednotlivé úkoly pro řešení krizových situací jsou definovány zejména v zákoně č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů a v krizovém plánu ORP. Úkoly, které vyplývají pro starostu obce jsou např. zabezpečení varování a informování, organizace evakuace a nouzového přežití obyvatelstva. V případě potřeby vyhlásit regulační opatření je důležitý ještě zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů.

Poznatky z teoretické části budou sloužit jako základ pro zpracování praktické části diplomové práce a aplikovány na vybranou obec, kterou je obec Ratíškovice.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 VYBAVENOST A SOUČASNÝ STAV POTRAVINOVÉ BEZPEČNOSTI V OBCI RATÍŠKOVCE

Obec Ratíškovice se nachází v Jihomoravském kraji na území ORP Hodonín. Počet obyvatel činí 3955 (k 1. lednu 2022) a jedná se tak o jednu z nejpočetnějších vesnic v ČR. Rozloha obce je 1260 ha a rozprostírá se v nadmořské výšce 215 m n. m v Dolnomoravském úvalu, pro který je typické velmi teplé klima. (Současnost obce Ratíškovice, © 2022)

Tabulka 2 Počet obyvatel v obci Ratíškovice k 1. lednu 2022 (vlastní, dle dat z czso.cz)

Počet obyvatel v obci Ratíškovice					
Počet obyvatel celkem	Počet obyvatel dle pohlaví		Počet obyvatel dle věku		
	muži	ženy	0-14 let	15-64 let	65 a více let
3955	1919	2036	590	2527	838

Z tabulky vyplývá, že v obci dle pohlaví žije 48,52 % mužů a 51,48 % žen. Z tabulky je také zřejmé, že v obci převažuje podíl obyvatelstva v produktivním věku oproti dalším věkovým skupinám. Průměrný věk obyvatelstva je 44 let.

5.1 Vybavenost obce Ratíškovice

Vybavenost obce určuje životní úroveň a vymezuje podmínky pro kvalitní bydlení. Vybaveností obce se rozumí především dostupnost služeb a infrastruktura na jejím území. V obci Ratíškovice se nachází přes 1300 domů s vysokým stupněm občanské vybavenosti. Na počátku 90. let 20. století obec zahájila výstavbu čistírny odpadních vod a kanalizace. Výstavba přibyla ke stávajícímu veřejnému vodovodu a plynofikaci, její poslední etapa byla ukončena roku 2004. V druhé polovině 90. let 20. století došlo také k položení telefonní a kabelové sítě.

V roce 1993 byla postavena nová radnice i s novým centrem obce. Dalšími významnými stavbami v obci jsou Domov pokojného stáří, ve kterém je péče zajišťována Charitou, zdravotní středisko, hasičská zbrojnice, základní škola, dvě mateřské školy nebo římskokatolický farní kostel. Součástí obce je také bytová kolonie Baťovka pojmenována po Tomáši Baťovi.

Obec zaujímá výhodnou polohu z hlediska silniční dostupnosti. Obcí prochází silnice druhé třídy II/432, jež je hlavním tahem propojující města Hodonín a Kyjov a následně pokračuje na Kroměříž a Holešov. Přímou autobusovou linkou se lze dostat do města Bzenec a v blízkosti obce je možné se napojit také na silnici I/55, která je jedním z páteřních silničních tahů v ČR.

Varování obyvatelstva probíhá prostřednictvím koncových prvků varování, které pomocí signálů varují obyvatelstvo před hrozící nebo již nastalou MU. V obci Ratíškovice se nachází tři koncové prvky varování začleněny do jednotného systému varování a vyrozumění. Jedná se o rotační sirénu na budově obecního úřadu v ulici U Radnice č. p. 1300 a rotační sirénu na budově hasičské zbrojnice v ulici Řádky č. p. 1290. Třetím prvkem je místní informační systém (obecní rozhlas). (Současnost obce Ratíškovice, © 2022)

5.2 Současný stav potravinové bezpečnosti v obci Ratíškovice

Za běžného stavu, pokud není na území obce vyhlášen jeden z krizových stavů nebo jestli není obec postižena MU, probíhá zásobování obyvatelstva potravinami pomocí obchodních sítí prodejen potravin, jídelen a restaurací. Vzhledem k počtu obyvatel je pokrytí obce maloobchodními prodejny potravin, jídelnami a restauracemi dostačující. Avšak vzhledem k různým potravinovým alergiím a trendům ve stravování obec nedisponuje žádnou specializovanou prodejnou, která by nabízela např. bezlepkové nebo bezlaktózové potraviny. Dané potraviny lze nejbližše nakoupit ve městě Hodonín vzdáleném 8 km od obce. V obci se nachází celkem 5 prodejen s potravinami, 2 pekárny a 1 řeznictví. Pozice všech prodejen je v centru obce nebo na hlavních silničních tazích.

Obrázek 2 Mapa prodejen s potravinami
(Upraveno dle Ratíškovice, © 2022)

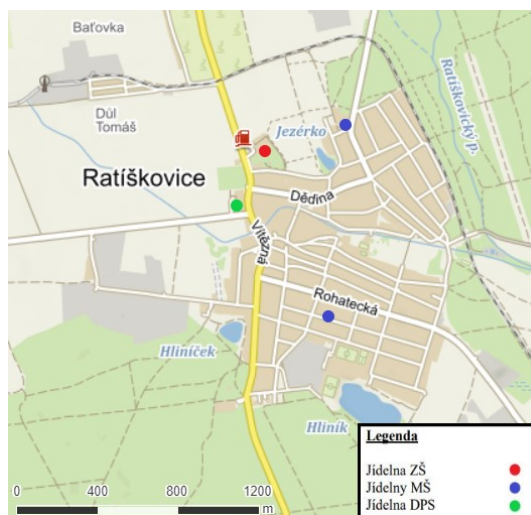
Následující tabulka shrnuje nezbytné údaje o prodejnách na území obce. Údaje budou sloužit k jejich kontaktování a případné součinnosti při vzniku MU nebo krizové situace. Z uvedeného seznamu je zařazeno mezi dodavatele nezbytných dodávek pouze Pekařství Příkaský Petr s.r.o.

Tabulka 3 Obchody s potravinami (vlastní zdroj)

Název	Adresa	Sortiment
Jednota, spotřební družstvo Hodonín	Rohatecká 829, 696 02 Ratíškovice	Potraviny, drogistické zboží, nádobí, dekorativní předměty, papírnictví
	Posvátná 56, 696 02 Ratíškovice	
Maloobchodní síť Hruška, spol. s r.o.	U Zastávky 147, 696 02 Ratíškovice	Potraviny, drogistické zboží, dekorativní předměty, papírnictví
CBA potraviny	U Radnice 123, 696 02 Ratíškovice	Potraviny, drogistické zboží
Potraviny Večerka	Vítězná 1331, 696 02 Ratíškovice	Potraviny, drogistické zboží, hračky
Pavel Šupálek	Vítězná 249, 696 02 Ratíškovice	Maso a masné výrobky
Pekařství Příkaský Petr s.r.o.	Zbrodek 1289, 696 02 Ratíškovice	Čerstvé pečivo, cukrářské výrobky
	U Zastávky 514, 696 02 Ratíškovice	

Dále jsou do zásobování obyvatelstva potravinami zahrnuty jídelny. V obci se nachází celkem 4 jídelny, které jsou schopny připravit teplou stravu. Jídelny lze nalézt v budovách základní školy (dále jen „ZŠ“), dvou mateřských škol (dále jen „MŠ“) a v domově pokojného stáří (dále jen „DPS“). Největší z nich je školní jídelna ZŠ Ratíškovice, která dokáže připravit 500 porcí za den. Následují jídelny v MŠ Sluníčko

a U Jezérka, které v běžném stavu slouží jen jako výdejny. Avšak v případě potřeby je lze využít i pro přípravu teplé stravy. Poslední jídelna je v Domově pokojného stáří, ve kterém působí Charitní pečovatelská služba Hodonínsko. Uvedené jídelny jsou zobrazeny na následujícím obrázku č. 3.

Obrázek 3 Mapa jídelen

(Upraveno dle Ratíškovice, © 2022)

Níže uvedená tabulka shrnuje údaje o jídelnách na území obce. Důležitým údajem je především stravovací kapacita zařízení, kde je uveden počet porcí, které jsou schopny připravit za den. V krizovém plánu ORP je zahrnuta pouze školní jídelna v budově ZŠ.

Tabulka 4 Jídelny a jejich stravovací kapacity (vlastní zdroj)

Název	Adresa	Stravovací kapacita za den
ZŠ Ratíškovice	Vítězná 701, 696 02 Ratíškovice	500
MŠ Sluníčko	Múdrá 1000, 696 02 Ratíškovice	100
MŠ U Jezérka	U Jezérka 670, 696 02 Ratíškovice	100
Domov pokojného stáří	Dubňanská 1301, 696 02 Ratíškovice	120

Pro zásobování potravinami je možné využít i restaurační zařízení. V obci se nachází 3 restaurace s vlastní kuchyní. Za běžného stavu jsou kuchyně v provozu během celého dne. Restaurace jsou zobrazeny na obrázku č. 4.

Obrázek 4 Mapa restaurací

(Upraveno dle Ratíškovice, © 2022)

Restaurace jsou schopny připravit několik set porcí denně. V krizovém plánu ORP je zahrnuta jen Restaurace Sport, jejíž kapacita je stanovena na 350 porcí jídla za den. Mimo tradiční kuchyni se restaurace zaměřuje i na rychlé občerstvení (např. pizza a burgery) a catering.

Tabulka 5 Restaurace a jejich stravovací kapacity (vlastní zdroj)

Název	Adresa	Stravovací kapacita za den
Restaurace Sport	Sportovní 1310, 696 02 Ratíškovice	350
Restaurace Na mlýně	Vítězná 1220, 696 02 Ratíškovice	250
Hospoda Na Zelnicích	Baráky 285, 696 02 Ratíškovice	250

Na závěr lze říci, že prodejen s potravinami je v obci Ratíškovice dostatek. Prodejny nabízí široký sortiment zboží, který dokáže pokrýt potřeby obyvatelstva nejen v oblasti stravování. Obec disponuje i pekařstvím a řeznictvím, což je pro obyvatelstvo výhodou. Avšak v případě, kdy lidé potřebují např. bezlepkové potraviny, je nezbytné je zakoupit mimo obec. Jídelny a restaurace dokážou připravit celkem 1670 porcí teplé stravy za den. Vzhledem k počtu obyvatel je ale množství porcí nedostatečné a bylo by potřeba je dovážet i ze zařízení v okolních obcích.

6 ANALÝZA A ZHODNOCENÍ SOUČASNÉHO STAVU POTRAVINOVÉ BEZPEČNOSTI

V jakémkoliv systému se mohou vyskytovat problémy, které nejsou na první pohled zřejmé, což platí také pro přípravu na MU a krizové situace a jejich řešení. Jednou z možností, jak případné nedostatky odhalit, je zpracování příslušné analýzy. Kapitola č. 6 se bude věnovat analýze a zhodnocení současného stavu potravinové bezpečnosti v obci Ratíškovice. Jako vhodná metoda byla zvolena SWOT analýza. Pro získání potřebných informací se autorka sešla se starostou obce Ratíškovice a příslušníky územního odboru Hodonín HZS Jihomoravského kraje (dále jen „JmK“).

6.1 SWOT analýza potravinové bezpečnosti

Účelem SWOT analýzy je komplexní posouzení dané oblasti. Skládá se ze čtyř složek, prostřednictvím kterých se snaží rozpoznat pozitivní i negativní skutečnosti systému a dále je účinně využít pro jeho zkvalitnění. V práci je SWOT analýza zpracována do dvou tabulek, pro její lepší přehlednost. První se jedná o tabulku č. 6, která definuje silné stránky, slabé stránky, příležitosti a hrozby systému potravinové bezpečnosti a tabulka č. 7 jednotlivé složky hodnotí. Výstupem tabulky jsou výsledné hodnoty jednotlivých složek. Výsledné hodnoty poté budou vloženy do grafu.

Tabulka 6 SWOT analýza potravinové bezpečnosti (vlastní zdroj)

Silné stránky	Slabé stránky
Velký počet prodejen potravin	Absence uzavřených smluv s prodejny/ stravovacími zařízeními
Finanční zdroje pro řešení MU a krizových situací	Nedostatečné zkušenosti se zásobováním potravinami během krizových stavů
Výhodná poloha obce	Obec nedisponuje vlastními zásobami potravin
Vysoký podíl obyvatel s vlastním zásobováním	Zásobování rozlehlého území
Pokrytí obce koncovými prvky varování	Nedostatek prostředků pro přepravu potravin
Příležitosti	Hrozby
Taktické cvičení	Nedostatek potravin
Možnost pomoci dobrovolníků a pečovatelské služby	Nedostatek pracovníků
Využití potravinové banky JmK	Epidemie
Prostory pro přípravu teplé stravy	Vysoký nárůst cen potravin
Spolupráce s okolními obcemi	Kontaminace potravin

Silné stránky

Mezi silnými stránkami obce lze zmínit velký počet prodejen potravin. Prodejny nabízí široký sortiment zboží a výhodou je, že obec disponuje i pekařstvím a řeznictvím. Obec vyčleňuje v rámci svého rozpočtu finance na krizové situace v částce 100 tisíc Kč. Částka není příliš vysoká, proto je možné využít i finance z rozpočtové rezervy. Jednou ze silných stránek je také výhodná poloha obce, kterou se myslí přímé spojení do měst Hodonín, Kyjov nebo Bzenec a možnost napojení na nedalekou silnici první třídy I/55, což umožňuje snadné zásobování potravinami. V obci je vysoký podíl obyvatel, kteří disponují vlastní zahradou, polem nebo vinohradem. Vytváření vlastních zásob může být výhodou např. při nárůstu cen

potravin. Při výskytu MU má obec dostatečné pokrytí koncovými prvky varování, které zajišťují varování obyvatelstva ve všech částech obce.

Slabé stránky

Obec nemá s prodejny potravin uzavřené žádné smlouvy pro případné zásobování potravinami, avšak v případě vzniku krizové situace se předpokládá vzájemná spolupráce mezi obcí jednotlivými prodejny. Dále obec nemá téměř žádné zkušenosti se zásobováním potravinami během krizových stavů, což by mohlo způsobit komplikace při koordinaci činností v rámci řešení krizové situace. V současnosti obec nedisponuje vlastními zásobami potravin, proto by musela být zajištěna spolupráce s místními subjekty nebo dovoz potravin z okolních obcí. Komplikací při zajišťování dostatečného množství potravin by mohlo být i rozlehlé území obce a nedostatek prostředků pro přepravu potravin.

Příležitosti

Velkou příležitostí by bylo provedení taktického cvičení, kde by byla procvičena součinnost složek IZS s příslušnými orgány a získání nových zkušeností. Další příležitostí je možnost pomoci dobrovolníků a pečovatelské služby. Pomoc by souvisela s rozvozem a donáškou potravin. V obci působí Charitní pečovatelská služba Hodonínsko, tudíž je výhodou znalost místního prostředí i obyvatel. Dále se jedná o pomoc potravinové banky, která bezplatně poskytuje potraviny lidem v nouzi. Jednou z příležitostí je také přítomnost jídelen a restaurací, které by zajišťovaly přípravu a výdej teplé stravy. V případě nedostatečných stravovacích kapacit je možné využít i spolupráce s okolními obcemi.

Hrozby

Mezi hrozby potravinové bezpečnosti v obci Ratíškovice byly zvoleny nedostatek potravin, nedostatek pracovníků, epidemie, vysoký nárůst cen potravin a kontaminace potravin. Současným problémem je především vysoký nárůst cen potravin vlivem inflace. Následkem může být nárůst počtu domácností, které se ocitnou na hranici chudoby. Ostatní zmíněné hrozby mohou mít za následek snížení dostupnosti potravin nebo omezení provozu prodejen a stravovacích zařízení.

Tabulka 7 Hodnocení SWOT analýzy (vlastní zdroj)

Silné stránky			Slabé stránky		
Váha	Hodnocení	Výsledná hodnota	Váha	Hodnocení	Výsledná hodnota
0,3	5	1,5	0,2	-4	-0,8
0,2	4	0,8	0,2	-4	-0,8
0,1	2	0,2	0,15	-2	-0,3
0,2	5	1	0,15	-3	-0,45
0,2	3	0,6	0,3	-4	-1,2
Součet		4,1	Součet		-3,55
Příležitosti			Hrozby		
Váha	Hodnocení	Výsledná hodnota	Váha	Hodnocení	Výsledná hodnota
0,25	4	1	0,2	-5	-1
0,2	5	1	0,2	-4	-0,8
0,1	3	0,3	0,25	-5	-1,25
0,2	3	0,6	0,1	-3	-0,3
0,25	5	1,25	0,25	-5	-1,25
Součet		4,15	Součet		-4,6

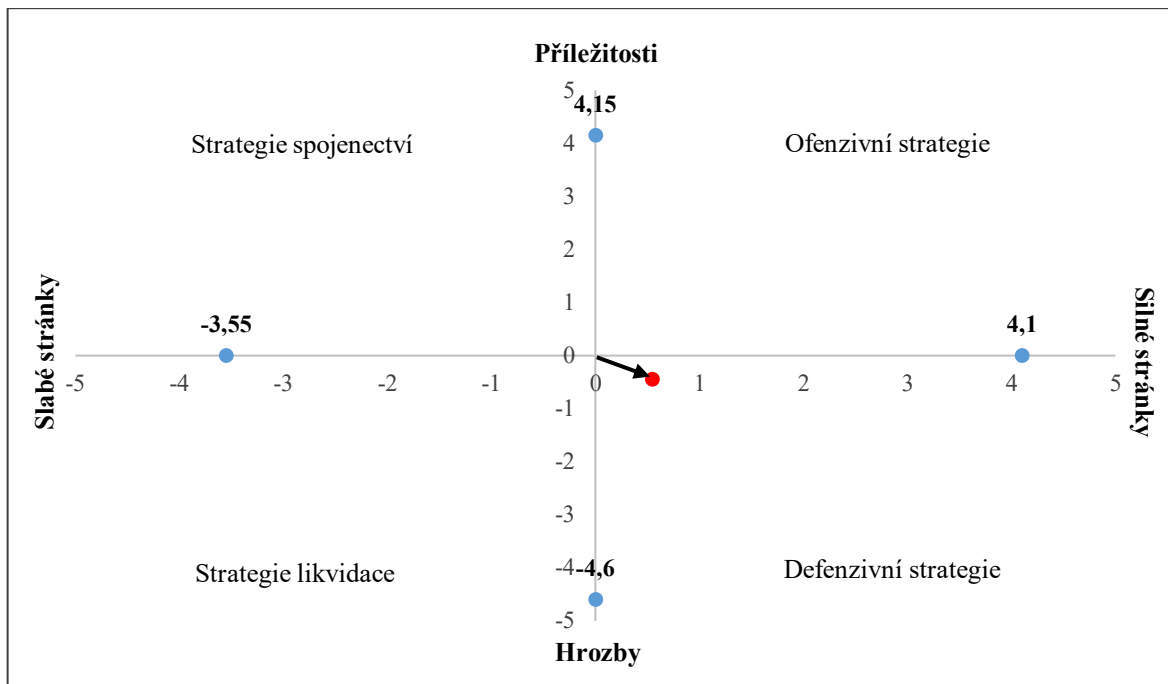
U vah jsou hodnoty přiřazovány tak, aby se jejich součet rovnal 1 (100 %). U hodnocení se volí hodnoty od 1 do 5 u silných stránek a příležitostí a hodnoty od -1 do -5 u slabých stránek a hrozeb. Pro získání výsledné hodnoty je potřeba váhu a hodnocení vynásobit.

Z uvedené tabulky vyplývá, že v systému potravinové bezpečnosti v obci Ratíškovice vystupují hrozby s výslednou hodnotou 4,6. U vnitřních faktorů, mezi které se řadí silné a slabé stránky, lze pozorovat převahu silných stránek nad slabými s rozdílem 0,55. Jako nejzávažnější hrozby byly vyhodnoceny výskyt epidemie a kontaminace potravin. Návrh opatření pro jejich minimalizaci bude součástí kapitoly č. 8.

6.2 Výsledek SWOT analýzy

Součty výsledných hodnot u jednotlivých složek budou společně s výsledky vnitřních a vnějších faktorů vloženy do následujícího grafu.

Výsledek vnitřních faktorů je 0,55 a výsledek vnějších faktorů je -0,45. Na základě daných výsledků dojde ke zvolení vhodné strategie.

Graf 1 Výsledek SWOT analýzy (vlastní zdroj)

Výsledek SWOT analýzy je vyobrazen pomocí červeného bodu na grafu č. 1. Po zadání výsledků vnitřních a vnějších faktorů vyplynula jako nejvhodnější strategie defenzivní strategie. Účelem defenzivní strategie je využít silné stránky pro minimalizaci hrozeb. Vhodnými silnými stránkami, které je možné pro minimalizaci hrozeb zvolit, jsou velký počet prodejen potravin nebo vysoký podíl obyvatel s vlastním zásobováním.

7 PŘEHLED A ANALÝZA MOŽNÝCH HROZEB PRO SYSTÉM ZÁSOBOVÁNÍ POTRAVINAMI V OBCI RATÍŠKOVICE

Následující kapitola se bude věnovat možným hrozbám, které mohou ohrozit zabezpečení dodávek potravin a zásobování obyvatelstva potravinami, tedy i potravinovou bezpečnost obce. Součástí je také provedení analýzy hrozeb pomocí vhodně zvolených metod.

7.1 Možné hrozby pro systém zásobování potravinami v obci

Ratíškovice

Stanovení možných hrozeb je nedílnou součástí práce. Autorka měla příležitost provést rozhovor s příslušníky územního odboru Hodonín HZS JmK a starostou obce, na jehož základě došlo k sestavení seznamu hrozeb pro jižní Moravu, přesněji pro obec Ratíškovice. Seznam možných hrozeb byl rozčleněn do čtyř skupin.

7.1.1 Přírodní hrozby

Přírodní hrozby jsou téměř nedílnou součástí každodenního života. Jde o hrozby, jejichž vznik není přímo ovlivňován člověkem a je obtížné se na ně dopředu připravit. V současnosti lze velkou část z nich předpovídat, ale i tak dosahují ničujících účinků.

Jako hrozby s vysokou pravděpodobností výskytu v dané oblasti, které mohou ohrozit zásobování potravinami, je možné označit především dlouhodobé sucho, přirozené povodně, mrazy nebo extrémně silný vítr. Zmíněné hrozby mohou narušit systém zásobování potravinami již ve fázi pěstování plodin, kdy jsou rostliny nejvíce náchylné na výkyvy počasí, např. mrazy v jarním období nebo dlouhodobé sucho a s ním spojený nedostatek vody. Především sucho je problémem již několik let a nadále se může zhoršovat. Další hrozby se vyskytují méně, ale vzhledem ke svým následkům je důležité je sem zařadit.

7.1.2 Hrozby u potravin

Potraviny a s nimi spojené stravování patří mezi základní lidské potřeby a nelze se bez nich obejít. Vzhledem k tomu, že jejich nevyhovující kvalita může ohrozit životy a zdraví osob, tak je nezbytné dodržovat stanovené hygienické požadavky a provádět pravidelné kontroly v potravinářských podnicích. Při zjištění výskytu zdravotně závadných potravin, jsou dané potraviny neprodleně stahovány z prodeje a obyvatelstvo je o daném kroku informováno. Při kontaminaci potravin např. vlivem povodní nebo při úniku nebezpečných látek se může vyskytnout nedostatek potravin a nedostatečné zásobování potravinami.

Mezi hlavní hrozby spojené s potravinami se řadí nedostatek potravin, nevhodné skladování a přeprava, kontaminace potravin a zdravotně závadné potraviny.

7.1.3 Lidský faktor

Jako lidský faktor jsou označeny hrozby zapříčiněny lidskou činností, které mohou vzniknout úmyslně i neúmyslně. Úmyslem se rozumí vědomé ohrožení systému. V souvislosti se zásobováním potravin se může jednat o přerušení elektrické energie, poškození technických prostředků sloužících pro skladování a přepravu potravin a v nejhorším případě také terorismus, čímž může dojít k znehodnocení potravin a ohrožení lidských životů.

Příčinou neúmyslného zavinění může být řada faktorů. Mezi faktory lze zařadit fyzický a psychický stav člověka, jeho vlastnosti, znalosti nebo zkušenosti, které získal vzděláním či praxí. Zmíněné faktory mohou ovlivňovat jeho práci. Neúmyslně se může jednat o nepozornost, nedbalost, nebo právě nedostatek zkušeností, které ještě nedokázal získat. Následkem nedostatku znalostí a zkušeností je neznalost postupů, a proto může v praxi docházet k poškození technických prostředků, znehodnocení potravin nebo také k úrazům. Daným situacím lze předejít tak, že bude lidem poskytováno více pracovních příležitostí pro získání potřebných zkušeností a budou realizována pravidelná školení.

7.1.4 Epidemie COVID-19

V posledních několika letech je svět ohrožován pandemií COVID-19. Jde o vysoce nakažlivé onemocnění. Projevy nemoci se u osob mohou lišit. Nemoc má různé projevy, od stavu bez příznaků až po těžký stav, který často končí hospitalizací. Pandemie COVID-19 ve světě i v ČR stále přetrvává, a proto je důležité ji vnímat jako hrozbu také z hlediska potravinové bezpečnosti. Při rostoucím počtu nakažených může dojít k omezení provozu prodejen a restaurací, uzavření obcí nebo k ekonomické nedostupnosti potravin a narůstající panice mezi lidmi. U zmíněných situací dochází k narušení systému zásobování potravinami, např. vlivem nedostatku pracovníků nebo uzavřených hranic.

7.2 Analýza možných hrozeb

Ve výše uvedené podkapitole 7.1 byly charakterizovány čtyři skupiny hrozeb, které slouží jako výchozí materiál pro zpracování analýzy hrozeb pro systém zásobování potravinami v obci Ratíškovice. Pro analýzu hrozeb byly zvoleny metody What-if a jednoduchá bodová metoda „PNH“. Dané metody jsou podrobněji popsány v části cíle a metody práce.

7.2.1 Analýza hrozeb metodou What-if

První zvolenou metodou pro analýzu hrozeb je metoda What-if. Jedná se o univerzální a systematickou metodu, pomocí které jsou zjištěny možné hrozby a následně definovány jejich příčiny, následky a doporučení, jak případné hrozby minimalizovat.

Tabulka 8 Přírodní hrozby (vlastní zdroj)

PŘÍRODNÍ HROZBY			
HROZBA	PŘÍČINA	NÁSLEDEK	DOPORUČENÍ
Dlouhodobé sucho	Nedostatek srážek, vysoké teploty	Nižší úroda, nedostatek potravin	Zadržování vody v krajině, výstavba vodních ploch
Přírozená povodeň	Nadměrné srážky	Kontaminace potravin a následně jejich nedostatek	Realizace protipovodňových opatření v souladu s povodňovým plánem
Mrazy		Nižší úroda, nedostatek potravin	Ochranný postřik
Extrémně silný vítr	Klimatické změny	Zničená úroda, nedostatek potravin	Zabezpečit proti polámání, větrolamy

Tabulka 8 uvádí seznam hrozeb řadící se mezi přírodní hrozby. Při vzniku vybraných přírodních hrozeb může dojít ke snížení úrody především vlivem dlouhodobého sucha nebo mrazů. Mrazy jsou hrozbou především v jarním období v období výsadby a dlouhodobé sucho s extrémně silným větrem mohou úrodu ovlivňovat až do sklizně. Naopak při povodních může být ohrožena nejen úroda, ale i potraviny ve skladech a prodejnách. Při povodních hrozí i jejich kontaminace. V daném případě se potraviny stávají zdravotně závadnými a nesmí se použít pro konzumaci. Povodně však neohrožují jen potraviny, ale i samotný systém zásobování, kdy může dojít k odříznutí obce od okolních obcí a znemožnit tak dovoz potravin na potřebná místa.

Tabulka 9 Hrozby u potravin (vlastní zdroj)

HROZBY U POTRAVIN			
HROZBA	PŘÍČINA	NÁSLEDEK	DOPORUČENÍ
Nedostatek potravin	Extrémní klimatické podmínky, vysoká poptávka	Omezení přípravy teplé stravy – snížená stravovací kapacita, nedostatečné zásobování	Vytvoření zásob, zajistit více dodavatelů, regulační opatření
Nevhodné skladování a přeprava	Nevhodné podmínky ve skladu (teplota, vlhkost), narušení obalu	Znehodnocení potravin, nedostatek potravin	Proškolení osob, kontrola technické způsobilosti vozidla
Kontaminace	Průmyslové znečištění – únik nebezpečných látek	Znehodnocení potravin, nedostatek potravin, ohrožení lidského zdraví	Pravidelné kontroly, udělení sankcí
Zdravotně závadné potraviny	Nevyhovující požadavky, nevhodné skladování a přeprava	Ohrožení lidského zdraví	Dodržování stanovených požadavků, pravidelné kontroly

Tabulka 9 uvádí hrozby týkající se přímo potravin. První hrozbou je nedostatek potravin. Jedná se o nedostatek potravin způsobený nedostatečným zásobováním prodejen a stravovacích zařízení potravinami, extrémními výkyvy počasí nebo vysokou poptávkou. Nedostatek některých druhů potravin v prodejnách vznikal v době vysokého počtu nakažených onemocněním COVID-19, kdy si lidé vlivem paniky vytvářely přebytečné zásoby. Další hrozbou může být výskyt zdravotně závadných potravin, kterému se dá předejít dodržováním hygienických požadavků a prováděním kontrol. Kontaminací se rozumí výskyt nebezpečných látek v potravinách, které mohou vážně ohrozit kvalitu potravin

a lidské zdraví. Nebezpečnými látkami v potravinách mohou být např. pesticidy, dioxiny nebo polychlorované bifenyly. Kvalita potravin může být ohrožena i nevhodným skladováním a přepravou. Dané hrozbě lze předejít kontrolami technické způsobilosti vozidel, při nevyhovujícím stavu může dojít ke zkažení potravin a zdravotním obtížím.

Tabulka 10 Lidský faktor (vlastní zdroj)

LIDSKÝ FAKTOR			
HROZBA	PŘÍČINA	NÁSLEDEK	DOPORUČENÍ
Neznalost postupů	Nedostatečné proškolení, nedostatek zkušeností	Úraz, poškození technických prostředků,	Pravidelná školení, více pracovních příležitostí
Nepozornost	Fyzická a psychická zátěž, únava	znehodnocení potravin	Přestávky, odpočinek, lékařské prohlídky
Úmysl	Nespokojenost, msta	Poškození technických prostředků, kontaminace, výpadek elektrické energie, znehodnocení potravin	Zvýšit úroveň zabezpečení
Nedostatek pracovníků	Nemoc, neobsazená volná pracovní místa	Omezení otevírací doby, přetížení pracovníků, uzavření prodejny/restaurace	Přijetí brigádníků, výhodné zaměstnanecké benefity

Tabulka 10 uvádí hrozby způsobené lidským faktorem. Díky lidské činnosti vzniká mnoho hrozeb a nemusí být vždy úmyslné. Mezi neúmyslným zaviněním je možné zařadit nepozornost nebo neznalost postupů. Příčinou hrozeb může být psychický a fyzický stav člověka nebo jeho vlastnosti, které nelze zcela ovlivnit, a tudíž jim nelze zcela zabránit.

Úmyslné zavinění je méně pravděpodobné, avšak je důležité ho vnímat jako hrozbu a být na něj připraven např. zavedením potřebných bezpečnostních opatření a zvýšením úrovně zabezpečení. Jako opatření lze zvolit zavedení kamerového systému, kontroly u vstupu nebo instalaci detektorů pohybu. Jednou z hrozeb je také nedostatek pracovníků. Nejčastěji je nedostatek pracovníků způsoben vysokým počtem nemocných nebo nedostatkem lidí na trhu práce a s ním spojenými neobsazenými pozicemi.

Tabulka 11 Epidemie COVID-19 (vlastní zdroj)

EPIDEMIE COVID-19			
HROZBA	PŘÍČINA	NÁSLEDEK	DOPORUČENÍ
Uzavření prodejen/restaurací	Nedostatek zaměstnanců, nedostatek finančních prostředků, nařízení vlády	Krach, nemožnost fyzického nákupu, nedostatečné zásobování	Příjem brigádníků, zvýšení mezd, podpora státu
Ekonomická nedostupnost potravin	Nedostatek financí, ztráta zaměstnání, nárůst cen potravin	Omezení potřeb, nákup levnějších potravin	Finanční rezerva, pomoc příbuzných, pomoc potravinové banky
Uzavření obce	Vysoký podíl nakažených obyvatel	Nižší příjmy, nemožnost fyzického nákupu, nedostatečné zásobování	Omezení kontaktu, očkování, dodržování základních hygienických opatření
Panika	Strach z vývoje aktuální situace, důvěřování informacím z neověřených zdrojů	Nadměrná poptávka, vytváření přebytečných zásob	Poskytnutí dostatečných informací o aktuální situaci obyvatelstvu

Tabulka 11 zahrnuje hrozby spojené s epidemií COVID-19. Možností je vyhlášení nouzového stavu a zavedení nezbytných opatření. Jedním z řešení je uzavření veškerých restaurací a bister. Uzavřením dochází k omezení možností stravování u obyvatelstva. Při dlouhém trvání se může řada zařízení a obyvatel dostat do finančních problémů a přijít také o zdroj obživy. Následně se může řada obyvatel ocitnout na hranici chudoby a některé potraviny se stanou ekonomicky nedostupné. Se zvyšujícím se počtem nakažených lze přistoupit k uzavření obce, což může způsobit omezení dodávek potravin. Ohroženým skupinám osob je potřeba zabezpečit rozvoz potravin do domu, aby nedošlo k ohrožení jejich zdraví. Hrozbou je také vzrůstající nejistota a panika spojená s nadměrným nákupem potravin a vytváření domácích zásob.

7.2.2 Analýza hrozeb jednoduchou bodovou metodou

Další vybranou metodou je jednoduchá bodová metoda, která je zpracovávána formou tabulky a slouží pro výpočet míry rizika. Na základě tří parametrů (P, N, H) a vytvořených klasifikačních stupnic jsou jednotlivým hrozbám přidělovány hodnoty. Klasifikační stupnice lze najít v příloze č. 2. Možné hrozby a jejich hodnoty i s výsledným rizikem jsou zpracovány do následující tabulky. U nejzávažnějších rizik budou navržena opatření k jejich minimalizaci.

Tabulka 12 Metoda PNH (vlastní zdroj)

SKUPINA HROZEB	HROZBA	P	N	H	R
Přírodní hrozby	Dlouhodobé sucho	5	3	2	30
	Přírozená povodeň	2	4	4	32
	Mrazy	4	3	2	24
	Extrémně silný vítr	3	3	3	27
Hrozby u potravin	Nedostatek potravin	2	4	5	40
	Nevhodné skladování a přeprava	2	3	3	18
	Kontaminace	2	4	3	24
	Zdravotně závadné potraviny	2	4	3	24
Lidský faktor	Neznalost postupů	2	2	2	8
	Nepozornost	3	2	2	12
	Úmysl	2	3	3	18
	Nedostatek pracovníků	3	2	2	12
Epidemie COVID-19	Uzavření prodejen/restaurací	3	3	3	27
	Ekonomická nedostupnost potravin	2	2	3	12
	Uzavření obce	3	4	5	60
	Panika	3	2	2	12

Tabulka 12 vyhodnocuje hrozby týkající zásobování obyvatelstva potravinami v obci Ratiškovice pomocí jednoduché bodové metody. S mírou rizika vyšší než 100 nebyla vyhodnocena žádná hrozba. Nejrizikovější hrozbou je uzavření obce s mírou rizika 60, tedy

vysoké riziko. Uzavření obce souvisí s epidemií COVID-19. Na území obce nesmí dodavatelé potravin a dalšího zboží, kteří nesídlí přímo v obci. Následkem může dojít k nedostatečnému zásobování, proto je třeba zajistit dodávku potravin jiným způsobem.

Mezi hrozby vyhodnoceny jako mírná rizika s nejvyšší hodnotou jsou nedostatek potravin s mírou rizika 40, přirozená povodeň s mírou rizika 32 a dlouhodobé sucho s mírou rizika 30. Mírnými riziky jsou dále extrémně silný vítr a uzavření prodejen/restaurací s mírou rizika 27. Následně s mírou rizika 24 se jedná o mrazy, kontaminované a zdravotně závadné potraviny. Posledními hrozbami spadajícími do skupiny mírných rizik jsou nevhodné skladování a přeprava potravin a úmysl s mírou rizika 18.

Ostatní hrozby se řadí do skupiny přijatelných rizik, které se mohou vyskytnout, ale nejsou tak závažné.

8 NÁVRH OPATŘENÍ PRO MINIMALIZACI RIZIK

Následující kapitola práce řeší návrh opatření pro minimalizaci rizik. Nejzávažnější rizika byla stanovena pomocí metody SWOT a metody PNH. SWOT analýzou byly zjištěny jako nejzávažnější hrozby nedostatek potravin, epidemie a kontaminace potravin. Pomocí PNH metody byly vyhodnoceny jako nejzávažnější hrozby uzavření obce spadající do skupiny vysokých rizik. Dále nedostatek potravin, přirozená povodeň, dlouhodobé sucho, uzavření prodejen/restaurací, extrémně silný vítr, mrazy, kontaminované a zdravotně závadné potraviny spadající do skupiny mírných rizik.

8.1 Návrh opatření – vysoká rizika

Uzavření obce

Uzavření obce vlivem epidemie nastává při výskytu vysokého počtu nakažených. Především danému kroku se dá dodržováním základních hygienických návyků, nošením ochrany dýchacích cest, očkovaním nebo omezením kontaktu s lidmi. Pokud je již uzavření obce nařízeno, je potřeba provádět pravidelné testování obyvatel a zajistit dostatečné zásobování potravinami a dalším nezbytným zbožím (hygienické potřeby, drogistické zboží, léky).

8.2 Návrh opatření – mírná rizika

Nedostatek potravin

V dnešní době se vyskytuje nedostatek potravin především jako následek jiné MU, např. při povodních, výpadku elektrické energie nebo epidemii. Pro případný nedostatek potravin se doporučuje domácnostem vytvořit si zásoby alespoň na tři dny. V případě déletrvajícího nedostatku potravin je nezbytné zajistit dostatečné zásobování prodejen potravin i stravovacích zařízení. Zásobování je možné provést prostřednictvím předem nasmlouvaných dodavatelů, kteří by pokryly případné nedostatky. Krajiní možností je pak realizace regulačních opatření pro snížení spotřeby nedostatkových potravin.

Přirozená povodeň

Významnou součástí ochrany před povodněmi jsou preventivní a přípravná opatření. Jedním z preventivních opatření je zpracování povodňového plánu, který obsahuje veškeré informace a grafické podklady potřebné pro zvládnutí povodní.

Při vzniku povodně dochází k aktivaci povodňových opatření, jejichž součástí je evakuace obyvatelstva. Pro evakuované obyvatelstvo je následně potřeba zajistit stravování.

Příkladem může být zajištění teplé stravy z jídelny nacházející se přímo v evakuačním středisku. (Cempírková, 2015)

Dlouhodobé sucho

Dlouhodobé sucho bylo vyhodnoceno jako hrozba s nejvyšší mírou rizika. Jak již bylo uvedeno, dlouhodobé sucho se projevuje vysycháním krajiny a nedostatkem vody ve vodních zdrojích. Jedná se o problém celé země. Boj proti suchu není nic snadného a přijetí konkrétních opatření je časově i finančně náročné. Aktuálně je největší problém spojován se zemědělstvím. Často se na zemědělské půdě pěstuje jen jeden druh plodin, což ve spojitosti s klimatickými změnami způsobuje erozi půdy a ztrátu vláhy. Půda nedokáže vsakovat potřebnou vodu, která pak odtéká pryč a při přívalových deštích může způsobit i povodně. Jedním z řešení je budování vodních nádrží, rybníků nebo jiných vodních ploch, které pomohou se zadržováním vody v krajině a zemědělci je budou moci využívat i jako zdroj vody pro zavlažování. Dalším problémem je odvádění srážkových vod ze zastavěných území především prostřednictvím kanalizace. Problém lze řešit pořízením retenčních nádrží na dešťovou vodu a rozšiřováním zelených ploch. (Ministerstvo životního prostředí, 2020)

Pro realizaci opatření na boj proti suchu je nezbytná novelizace některých právních předpisů, především vodního zákona č. 254/2001 Sb. S účinností od 1.2.2021 je součástí vodního zákona tzv. suchá novela, která se zaměřuje na oblast zvládnutí sucha a nedostatku vody. Dalším zásadním dokumentem je také Koncepce na ochranu před následky sucha pro území České republiky. Jedním z opatření na území Jihomoravského kraje bylo navrácení tří mrtvých meandrů řece Dyji, které zpomalily odtok vody z krajiny. (Valkovič, 2021)

Uzavření prodejen/restaurací

K uzavření prodejen a restaurací může dojít z několika důvodů. Prvním je nedostatek zaměstnanců, kterému lze předejít přijetím a zaškolením brigádníků, případně zvýšením mezd zaměstnanců. Dalším je nedostatek finančních prostředků způsobený nízkými příjmy. Vyřešit jej lze požádáním o dotace na mzdy a režijní náklady, nové stroje apod. Posledním důvodem je uzavření následkem vládních nařízení, díky kterým dochází podniky o své zisky i o své zaměstnance. Zmíněným podnikům může pomoci podpora ze strany státu. Jedná se o řadu programů na podporu podnikatelů a podporu udržení zaměstnanosti schválených vládou.

Extrémně silný vítr

Extrémně silný vítr se v oblasti jižní Moravy vyskytuje čím dál častěji zejména vlivem klimatických změn. Silnému větru nelze zabránit, avšak lze jeho následky zmírnit. Úrodu lze proti silnému větru částečně ochránit zabezpečením proti polámání a vytvořením větrolamu, který jeho sílu zmírní.

Mrazy

Podobně jako u silného větru ani mrazům nelze zabránit. Existuje několik účinných opatření, jak úrodu ochránit před mrazem, ale jsou složitá a finančně náročná. Na ochranu kvetoucích stromů před jarními mrazy lze použít např. parafinové svíce, jejich cena však stále roste. Finančně přijatelným a využívaným opatřením jsou ochranné postřiky.

Kontaminace potravin

Příčinou kontaminace potravin je únik nebezpečných látek nebo jejich úmyslné vypouštění. Nebezpečné látky se mohou do potravin dostat z vody nebo půdy. Nejčastějším znečišťovatelem jsou průmyslové podniky. I přes přísné právní předpisy se v současnosti vyskytují oblasti, kde dochází k úmyslnému znečišťování. Nedovolenému úniku nebezpečných látek lze zabránit pravidelnými kontrolami v podnicích a udílením přísných sankcí.

Zdravotně závadné potraviny

Zdravotní nezávadnost musí být zabezpečena u veškerých potravin na trhu. Zdravotní nezávadnost potravin je dána řadou požadavků, které se liší podle určitých skupin potravin. Pro její zachování je potřeba stanovené požadavky u potravin dodržovat a následně jejich dodržování pravidelně kontrolovat. Kontrola je zajišťována prostřednictvím příslušných orgánů a v případě zjištění zdravotní závadnosti jsou potraviny neprodleně staženy z trhu.

9 MODELOVÉ ŘEŠENÍ ZÁSBOVÁNÍ POTRAVINAMI BĚHEM NOUZOVÉHO STAVU

V následující kapitole bude vypracováno modelové řešení zásobování obyvatelstva potravinami na území obce Ratíškovice při vyhlášeném nouzovém stavu.

Modelové řešení je důležité vypracovat pro zlepšení připravenosti obce na danou situaci. V případě, kdy dojde k vyhlášení nouzového stavu a bude ohrožen systém zásobování potravinami, může obec Ratíškovice navržený modelový scénář využít.

V kapitole 7 byla vypracována jednoduchá bodová metoda, pomocí které byly u jednotlivých hrozeb vypočítány míry rizika. Jako nejzávažnější rizika byla zjištěna uzavření obce při výskytu vysokého počtu nakažených a nedostatek potravin. Dané situace mohou vážně narušit potravinovou bezpečnost a systém zásobování potravinami v obci Ratíškovice. Proto byly vybrány pro vytvoření modelových scénářů.

9.1 Modelové řešení zásobování potravinami při uzavření obce

Z hlediska zásobování obyvatelstva potravinami, je uzavření obce při výskytu vysokého počtu nakažených vysokým rizikem. Při nedostatečném zásobování může dojít k ohrožení lidského zdraví.

Krizová situace

V České republice je zjištěn výskyt prvních případů nemoci COVID-19. Příznaky se podobají běžným respiračním onemocněním a při vážném průběhu dochází k hospitalizaci i vysoké úmrtnosti. Jedná se o virové onemocnění, které se vyznačuje rychlým přenosem mezi lidmi. Díky vysokému počtu nakažených vláda přistoupila k vyhlášení nouzového stavu pro celou zemi.

Vysoký počet nakažených se nevyhne ani obci Ratíškovice. Krajská hygienická stanice Jihomoravského kraje jako příslušný orgán pro oblast ochrany veřejného zdraví přistoupí ke kroku, kterým je uzavření obce Ratíškovice, aby se zabránilo dalšímu šíření nemoci. Obyvatelé obce nesmí území obce opustit. Vstup na území je povolen pouze dodavatelům, jež zásobují prodejny s potravinami, stravovací zařízení, lékárny, drogerie a čerpací stanice. Pro kontrolu vstupu bude zřízeno šest stanovišť, pět z nich leží na hlavních příjezdových silnicích a jedno na silnici vedoucí ze statku Růdník, který je hojně navštěvován turisty. Stanoviště budou střežena příslušníky Policie České republiky ve dvanáctihodinových intervalech.

Uzavření obce je prozatím nařízeno na dobu 14 dnů. V případě, že nebudou počty nakažených klesat, uzavření obce bude prodlouženo.

Zásobování potravinami

Zásobování potravinami bude probíhat prostřednictvím prodejen i prostřednictvím restaurací a jídelen, které budou zajišťovat teplou stravu. Nařízení vlády však nařizuje uzavření všech stravovacích zařízení, a proto bude výdej jídel možný jen přes výdejní okénka. Nařízení vlády dále omezuje počet osob vyskytujících se uvnitř prodejen. Omezení je stanoveno tak, že na ploše 15 m² se může nacházet jen jeden člověk. Omezení se vztahuje pouze na zákazníky. Součástí vládních nařízení je také použití dezinfekce při vstupu do prodejny, nošení ochrany dýchacích cest a dodržování rozestupů.

Dodávky potravin ohroženým skupinám a lidem v karanténě

Mezi ohrožené skupiny, kterým je třeba pomoci v zásobování potravinami, se řadí osoby chronicky a těžce nemocné a senioři. Proto aby zásobování správně fungovalo je potřeba zřídit telefonní linku za účelem, aby si lidé mohli objednat nezbytné potraviny, případně teplou stravu. Telefonní linka bude zřízena ve spolupráci Obecního úřadu Ratíškovice, Charitní pečovatelské služby Hodonínsko s pracovištěm v místním domově pokojného stáří a ZŠ Ratíškovice. Základní škola byla vybrána pro spolupráci z důvodu, že může poskytnout vhodné prostory pro zřízení call centra linky (prostory počítačové učebny). Aktuální informace o zřízení linky a poskytování pomoci budou zveřejňovány na webových stránkách obce Ratíškovice, na obecním infokanálu a dále prostřednictvím místního rozhlasu. Pro zahájení provozu a poskytování pomoci je nutné vyčlenit dostatek finančních prostředků, které budou uvolněny z rozpočtové rezervy obce. Vzhledem k narůstajícím cenám potravin i pohonných hmot dojde k vyčlenění částky ve výši 40 000 Kč. Pro rozvoz nákupů a teplé stravy budou použity tři osobní automobily. První automobil je vlastněn Obecním úřadem Ratíškovice a další dva jsou vlastněny Charitní pečovatelskou službou Hodonínsko. V případě velkého zájmu mohou dobrovolníci pro rozvoz využít vlastní prostředky.

Pro rozvoz nákupů a teplé stravy budou osloveni:

- lidé pracující pro Charitní pečovatelskou službu Hodonínsko,
- skauti z junáckého střediska Ratíškovice,
- místní obyvatelé.

Postup při zásobování

1. Oslovení dobrovolníků pro provoz call centra a rozvoz potravin.
2. Zřízení telefonního čísla a také bankovního účtu pro příjem bezhotovostních plateb.
3. Zahájení provozu call centra v budově ZŠ Ratíškovice na adrese Vítězná 701, 696 02 Ratíškovice.
4. Poskytnutí informací obyvatelstvu o zřízení telefonního čísla a bankovního účtu. Informace mohou najít na webových stránkách obce, obecním infokanálu nebo slyšet v místním rozhlasu.
 - Provoz linky ve všední dny od 7:00 do 15:00 a v sobotu od 8:00 do 12:00.
 - Informace o možnosti příjmu bezhotovostních plateb na zřízený bankovní účet.
 - Možnost objednat si i teplou stravu z místních stravovacích zařízení.
5. Přijímání objednávek na zřízené tel. číslo. Příjem je zajišťován dobrovolníky. U každé objednávky je třeba:
 - Zaznamenat jméno, příjmení, adresu trvalého bydliště a telefonní číslo.
 - Sepsat nákupní seznam podle požadavků klienta v minimální částce 150 Kč nebo přijmout objednávku na teplou stravu v minimální částce 100 Kč.
 - Oznámit klientovi, že součástí nákupu bude i nákupní taška.
6. Nákup potravin v prodejně provedený dobrovolníkem. Finance na nákup jsou uvolněny z rozpočtu obce.
7. Dobrovolník zajistí předání objednávky klientovi. Součástí objednávky je také faktura s pokyny pro provedení platby. Vzhledem k bezpečnostním opatřením nelze objednávku uhradit na místě. Platbu je možné provést osobně (Obecní úřad Ratíškovice) nebo bankovním převodem nejpozději do 14 dnů.
 - Při předání je povinné mít nasazený respirátor a ochranné rukavice.
 - Předání probíhá tak, že dodavatel nechá objednávku přede dveřmi, zazvoní, vytvoří bezpečný odstup a počká na příchod klienta.
 - Poté, kdy si klient přebere objednávku, dodavatel odjíždí.

Před příjezdem ke klientovi provede dodavatel kontrolní hovor, zda se klient nachází doma a může si objednávku převzít. Pokud si klient objednávku nepřevzme, je uložena v prostorách Spolkového domu Ratíškovice. Na webové stránky obce a obecní infokanál je umístěno oznámení o nevyzvednutých objednávkách, když se klient během daného dne nepřihlásí, je nabídnuta ostatním.

Materiálně-technické zabezpečení

Pro vybavení call centra není nutný nákup potřebné techniky. Call centrum bude zřízeno v plně vybavené počítačové učebně základní školy.

Vybavení pro dobrovolníky zajišťující nákup a rozvoz potravin:

- 3 osobní automobily,
- 3 mobilní telefony,
- respirátory třídy FFP2 a ochranné rukavice.

Náklady

Pro zabezpečení zásobování potravinami obec vyčlení finance z rezervního rozpočtu ve výši 40 000 Kč. Vyčleněné finance budou sloužit na nákup potravin, mobilních telefonů pro dodavatele a na provoz osobních automobilů, které budou sloužit k rozvozu nákupů, případně teplé stravy. Zásobování bude zabezpečováno prostřednictvím dobrovolníků a pracovníků Charitní pečovatelské služby Hodonínsko, a proto není potřeba vyčleňovat finanční prostředky na jejich platy. Odhadovaná cena jednotlivých položek je uvedena v následující tabulce č. 13.

Tabulka 13 Náklady na pomoc ohroženým osobám (vlastní zdroj)

Nákladové položky	Odhadovaná cena	Poznámka
Nákup potravin a teplé stravy	20000 Kč	Pro pořízení prvních nákupů (po uhrazení nákupů budou finance vráceny)
Mobilní telefony pro osoby zajišťující rozvoz potravin	8067 Kč	Tři mobilní telefony, cena za jeden je 2689 Kč
Provoz automobilů	7500 Kč	Pohonné hmoty do tří automobilů

Z tabulky 13 vyplývá, že jsou celkové náklady stanoveny na částku 35 567 Kč. Můžou však nastat situace, kdy budou stanovené náklady přečerpány, proto je vyčleněná částka navýšena na 40 000 Kč.

Zásobování pomocí dodavatelů sídlících mimo území obce

Pro zásobování obyvatelstva potravinami je možno využít i společnosti, které nesídlí na území obce. Jedná se o internetové obchody Tesco Stores ČR a.s. a Košík.cz s.r.o. Zmíněné dvě společnosti byly vybrány z důvodu, že jako jediné zabezpečují rozvoz nákupů na území obce Ratíškovice. Na území obce mohou vjet jen dodavatelé zásobující místní prodejny. Dané společnosti však nemají sídlo na území obce, a proto je třeba zajistit převzetí objednávek na předem určených stanovištích, které se budou nacházet na příjezdových cestách. Pro zamezení nedovoleného vstupu se budou odběrová stanoviště shodovat s kontrolními stanovišti Policie ČR. Převzetí objednávek bude probíhat mezi dodavatelem a klientem. Při převzetí bude povinností mít nasazené ochranné prostředky a platba bude možná pouze kartou, aby se předešlo přímému kontaktu. V případě, že se klient nachází v karanténě nebo si nemůže z jiných důvodů svůj nákup vyzvednout, je převzetí provedeno prostřednictvím dobrovolníků. Pro dané nákupy není třeba vyčleňovat finance, klienti jej uhradí platbou online. Odběrová stanoviště budou zřízena na příjezdových cestách ze směru Hodonín, Kyjov a Rohatec. Výběr stanovišť byl proveden na základě jejich strategické polohy, a protože je zde dostatečný prostor pro otočení nákladních vozidel. Odběrová i kontrolní stanoviště jsou zobrazena na níže uvedeném obrázku č. 5.

Obrázek 5 Mapa kontrolních a odběrových stanovišť
(Upraveno dle Ratíškovice, © 2022)

9.2 Modelové řešení při nedostatku potravin

Zásobování obyvatelstva potravinami může být narušeno jejich nedostatkem. V případě, kdy prodejny s potravinami a stravovací zařízení na území obce nedokážou pokrýt potřeby obyvatelstva, je nutné přistoupit k zavedení regulačních opatření na vybrané druhy potravin.

Krizová situace

Česká republika je zasažena epidemií COVID-19 a vzhledem k vysokému počtu nakažených je pro celou zemi vyhlášen nouzový stav. Nařízená protiepidemická opatření zahrnují uzavření služeb i školských zařízení. Vysoký počet nakažených se projevuje také na provozu některých podniků. Řada obyvatel musí zůstat doma, důvodem je nařízená karanténa nebo péče o děti. Podniky následně musí přistoupit k omezení provozu díky nedostatku pracovníků. Následkem dochází ke snížení výroby potravin a nedostatečným dodávkám základních potravin pro obyvatelstvo. Daná situace se projeví nedostatečným zásobováním místních prodejen potravin a stravovacích zařízení.

Vzhledem k rozsahu výpadku dodávek potravin je Vláda ČR nucena přistoupit k vyhlášení regulačních opatření. Nařízená regulační opatření se týkají i obce Ratíškovice. Informace o vyhlášení regulačních opatření budou vyvěšeny na úřední desce Obecního úřadu Ratíškovice, na webových stránkách obce, na místním infokanálu a vyhlášeny prostřednictvím místního rozhlasu. O regulačních opatřeních jsou nadále informováni

i majitelé a vedoucí prodejen, kterých se bude regulace prodávaného zboží týkat. Při vyhlášení regulačních opatření dochází také ke svolání krizového štábu obce. Starosta obce ve spolupráci s krizovým štábem obce v rámci regulačních opatření rozhoduje o regulaci ceny a množství potravin pro prodej, úpravě prodejní doby a stanovení spotřebitelských skupin.

Regulace prodeje potravin v obchodní síti

Regulační opatření budou vyhlášena v souladu se zákonem č. 241/2000 Sb., o HOPKS prostřednictvím nařízení vlády. Regulace prodeje bude stanovena na základní potraviny, které se vyznačují svým nedostatkem. Následně dojde k vytvoření seznamu daných potravin. Podle vývoje situace se může seznam regulovaných potravin upravovat i rozšiřovat o další druhy. Prodej potravin bude probíhat prostřednictvím přidělových lístků ve vybraných prodejnách a ve stanoveném množství. Pro řízení, kontrolu a evidenci oběhu regulovaných potravin dojde ke zřízení stále odborné skupiny HOPKS při krizovém štábu obce. Současně jsou také zřízeny dočasné výdejny přidělových lístků. (Krizový plán ORP Hodonín, 2020)

Při převzetí přidělového lístku si každý občan zvolí jednu prodejnu, ve které bude v průběhu regulace potravin nakupovat. Následně jsou stálou odbornou skupinou vytvořeny seznamy občanů pro jednotlivé prodejny. Podle vytvořených seznamů jsou jednotlivé prodejny zásobovány regulovanými potravinami. Přídělové lístky mají svá čísla a série, podle kterých si prodejna může ověřit každý jednotlivý nákup. (Krizový plán ORP Hodonín, 2020)

Spotřebitelské skupiny

Obyvatelstvo je rozděleno do spotřebitelských skupin, kde každá skupina má rozdílné dávky potravin. Mezi spotřebitelské skupiny se řadí:

- děti do 6 let,
- děti od 6 do 15 let,
- osoby starší 15 let. (Krizový plán ORP Hodonín, 2020)

Tabulka 14 Týdenní dávka regulovaného zboží (Krizový plán ORP, 2020)

Druh regulovaného zboží	Děti do 6 let	Děti od 6 do 15 let	Starší osoby 15 let
Maso a masné výrobky	250 g	500 g	500 g
Mléko	6 l	2 l	2 l
Cukr	500 g	500 g	500 g
Jedlé tuky	125 g	250 g	250 g
Chléb	1300 g	2150 g	2900 g

Odběratelé s přednostním zásobováním

Při vytváření seznamu přednostních odběratelů je důležité brát v potaz jejich funkci při řešení krizové situace nebo při záchraně lidských životů. Seznam přednostních odběratelů pro obec Ratíškovice je uvedený níže v tabulce 15.

Tabulka 15 Přednostní odběratelé na území obce Ratíškovice (vlastní zdroj)

Přednostní odběratelé	Adresa
Domov pokojného stáří	Dubňanská 1301, 696 02 Ratíškovice
Všeobecná rodinná ambulance	Dubňanská 1301, 696 02 Ratíškovice
Zdravotní středisko	Dědina 710, 696 02 Ratíškovice
ZŠ Ratíškovice	Vítězná 701, 696 02 Ratíškovice
MŠ Sluníčko	Múdrá 1000, 696 02 Ratíškovice
MŠ U Jezérka	U Jezérka 670, 696 02 Ratíškovice
Obecní úřad Ratíškovice	U Radnice 1300, 696 02 Ratíškovice
Obecní policie	U Radnice 1300, 696 02 Ratíškovice

Při nedostatku potravin lze také využít zásoby potravin ze Správy státních hmotných rezerv. Dále můžou být osloveni dodavatelé nezbytných dodávek o navýšení dodávek pro zásobování obce Ratíškovice. Mezi dodavatele nezbytných dodávek jsou zařazeny Pekařství Příkaský Petr s.r.o. a Restaurace Sport.

Přídělové lístky

Přídělové lístky se tisknou ve Státní tiskárně cenin, tudíž jsou chráněny před jejich paděláním. Přídělové lístky jsou univerzální, tedy stejné pro všechny cílové skupiny. Prostřednictvím přídělových lístků je možné uskutečnit jednorázový nákup až dvanácti druhů regulovaného zboží i opakovaně. Jednotlivým ústřížkům přídělových lístků je přiřazen konkrétní druh zboží až podle vývoje dané situace (podle potřeby). Vzor přídělového lístku je možné najít v příloze č. 3.

Výdej přídělových lístků probíhá v předem určených výdejních. Při výdeji je požadováno předložení občanského průkazu, u dětí rodného listu. V případě, kdy člověk nemůže předložit občanský průkaz (rodný list), může pro prokázání totožnosti využít i cestovní pas nebo řidičský průkaz. Přídělové lístky může vyzvednout jen jedna osoba, např. za celou domácnost, ale musí předložit i jejich osobní doklady. Pokud člověk díky vzniku MU přijde o svůj přídělový lístek, je mu vydán náhradní. (Krizový plán ORP Hodonín, 2020)

Postup při regulaci prodáváného zboží

1. Přijmout zprávy, že je potřeba řešení regulace prodáváného zboží.
2. Ověřit danou situaci.
3. Za základě rozhodnutí starosty obce svolat krizový štáb obce.
4. Seznámit členy krizového štábu s aktuální situací.
5. Zřídit pracoviště krizového štábu.
6. Provést analýzu dané situace – posoudit úroveň potravinové bezpečnosti a odhadnout dobu trvání krizové situace.
7. Uložit pracovní výpomoc a pracovní povinnost pro zabezpečení dopravy zboží.
8. Vyhlásit regulační opatření v obchodní síti – regulace množství a ceny potravin, upravit prodejní dobu, určit prodejní místa a prioritní odběratele.
9. Přijmout a zveřejnit rozhodnutí o vyhlášení regulačních opatření za krizového stavu.
10. Informovat obyvatelstvo o vyhlášení regulačních opatření.

11. Realizace regulačních opatření na území obce Ratíškovice.
12. Převzít přidělové listky.
13. Zabezpečit prostory a personál pro výdej přidělových listků.
14. Zahájit výdej přidělových listků.
15. Ukončit výdej přidělových listků a provést vyúčtování.
16. Ukončit činnost výdejen přidělových listků.
17. Ukončit činnost krizového štábu obce.

Návrh rozmístění výdejen přidělových listků

Při výběru vhodných míst se bere v úvahu především počet obyvatel a rozloha obce. Důležité je, aby zvolená místa disponovala vhodným zázemím pro výdej přidělových listků. Místa by měla mít dostatečně velký prostor, protože se počítá s větší koncentrací osob a také alespoň základní kancelářské vybavení. Vzhledem k počtu obyvatel byla zvolena tři výdejní místa ve vyhovující dojezdové vzdálenosti pro občany obce Ratíškovice a přibližně 800 metrů od obce vzdálené obytné části Bařovka. Jako vhodná místa byla vybrána ZŠ Ratíškovice, Obecní úřad Ratíškovice a Spolkový dům Ratíškovice. Rozmístění výdejen je zobrazeno na následujícím obrázku č. 6.

Obrázek 6 Mapa výdejen
(Upraveno dle Ratíškovice, © 2022)

ZÁVĚR

Vzhledem k událostem posledních let se oblast zajištění potravinové bezpečnosti stává stále aktuálnějším tématem. Předložená diplomová práce se tak zabývá problematikou potravinové bezpečnosti, konkrétně zásobováním obyvatelstva potravinami během krizového stavu. S ohledem na rozsah krizové situace se práce zabývala nouzovým stavem. Vyhlášení nouzového stavu sebou přináší řadu opatření, jejichž účelem je zvládnutí krizové situace a návrat k běžnému stavu. Pro zpracování daného tématu byla zvolena obec Ratíškovice ležící v Jihomoravském kraji.

Při vypracovávání diplomové práce byly vymezeny čtyři dílčí cíle vedoucí k naplnění hlavního cíle, kterým je zpracovat modelové řešení zásobování potravinami v obci Ratíškovice během nouzového stavu.

Prvním dílčím cílem je vymezení problematiky potravinové bezpečnosti a nouzového stavu. Pro naplnění cíle bylo nezbytné se seznámit s odbornou literaturou a právními předpisy, které tvoří základ pro pochopení daných oblastí. Na základě získaných poznatků došlo ke zpracování teoretické části práce.

Další stanovené cíle se vztahují k praktické části práce. V pořadí druhým dílčím cílem je posouzení současného stavu potravinové bezpečnosti v obci Ratíškovice. Pro správné posouzení současného stavu byla nejdříve stručně charakterizována obec Ratíškovice a její vybavenost, která slouží pro zjištění možností obce. Posouzením současného stavu a jeho zhodnocením pomocí SWOT analýzy bylo zjištěno, že je obec dostatečně pokryta prodejny potravin a stravovacími zařízeními v běžném stavu. V případě, kdyby byla obec ohrožena krizovou situací, mohlo by dojít k narušení systému zásobování a ohrožení lidského zdraví. Ze SWOT analýzy vyplynuly jako nejzávažnější hrozby výskyt epidemie a kontaminace potravin.

Třetí cíl je provedení analýzy rizik, jež mohou narušit zásobování potravinami během nouzového stavu. Pro naplnění cíle byla zpracována metoda What-if. Zvolenou metodou byly zjištěny a definovány hrozby pro systém zásobování obyvatelstva potravinami.

Posledním z dílčích cílů je vyhodnocení rizik a návrh opatření pro jejich minimalizaci. Vyhodnocení rizik z hlediska jejich závažnosti bylo provedeno PNH metodou. Pro rizika vyhodnocena jako vysoká a mírná byly sepsány návrhy opatření k jejich minimalizaci. Mezi nejzávažnější rizika patří uzavření obce z důvodu epidemie a nedostatek potravin.

Hlavní cíl práce je zpracovat modelové řešení zásobování potravinami v obci Ratíškovice během nouzového stavu na základě výsledků analýzy rizik. Pro naplnění cíle byly vypracovány dva modelové scénáře v průběhu vyhlášeného nouzového stavu na území obce Ratíškovice. První modelové řešení se vztahovalo na uzavření obce z důvodu vysokého počtu nakažených onemocněním COVID-19. Součástí modelového řešení je popis zásobování obyvatelstva potravinami i se zásobováním ohrožených skupin. Dále je zpracován průběh zásobování, materiální zabezpečení či výpočet nákladů. Druhé modelové řešení je vypracováno na nedostatek potravin z důvodu probíhající epidemie COVID-19 a nařízených protiepidemických opatření. Daný scénář řeší vyhlášení regulačních opatření, průběh jejich realizace i s použitím přidělových lístků.

Na závěr je možné z pohledu autorky říct, že předem stanovené cíle práce byly splněny. Jako přínos diplomové práce lze chápat modelová řešení, která byla zpracována na krizové situace ohrožující zásobování obyvatelstva potravinami. V případě potřeby lze práci využít v praxi.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BABIČKA, Luboš, 2012. Průvodce světem potravin: Rady spotřebitelům, na co si dát pozor při nakupování a manipulaci s potravinami. In: *Portál eAGRI – resortní portál Ministerstva zemědělství* [online]. Praha: Ministerstvo zemědělství [cit. 2022-02-03]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/212408/Pruvodce_svetem_potravin_web.pdf

CEMPÍRKOVÁ, Soňa, 2015. Co dělat...? aneb Přípravenost menších obcí na povodně. In: *Ochranaobyvatel.cz* [online]. [cit. 2022-07-08]. Dostupné z: https://www.ochranaobyvatel.cz/3dpovoden-cz/o-projektu/files/20-23_22-2015.pdf

ČESKO, 1993. Zákon č. 97/1993 Sb., o působnosti Správy státních hmotných rezerv. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-97>

ČESKO, 1997. Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1997-110>

ČESKO, 1998. Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-110>

ČESKO, 2015. Bezpečnostní strategie České republiky. *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky* [online]. [cit. 2022-02-03]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/file/1058779/Bezpecnostni_strategie_CZ_2015.pdf

DOBIÁŠOVÁ, Kristýna, 2020. *Zabezpečení obyvatelstva vybrané obce pitnou vodou při mimořádných situacích*. Uherské Hradiště. Bakalářská práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta logistiky a krizového řízení.

DYMÁK, Vladimír, 2017. Potravinová bezpečnost a produkce potravin v České republice 2016. In: *The Science for Population Protection* [online]. [cit. 2021-12-15]. Dostupné z: <http://www.population-protection.eu/prilohy/casopis/36/298.pdf>

EVROPSKÁ UNIE, 2002. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti

potravin. *EUR-Lex* [online]. [cit. 2021-12-15]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX%3A32002R0178>

EVROPSKÁ UNIE, 2004a. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 ze dne 29. dubna 2004 o hygieně potravin. *EUR-Lex* [online]. [cit. 2021-12-15]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A32004R0852>

EVROPSKÁ UNIE, 2004b. Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004 ze dne 29. dubna 2004, kterým se stanoví zvláštní hygienická pravidla pro potraviny živočišného původu. *EUR-Lex* [online]. [cit. 2021-12-15]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex:32004R0853>

EVROPSKÁ UNIE, 2011. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 ze dne 25. října 2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům. *EUR-Lex* [online]. [cit. 2021-12-15]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32011R1169>

EVROPSKÁ UNIE, 2017. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/625 ze dne 15. března 2017 o úředních kontrolách a jiných úředních činnostech prováděných k zajištění uplatňování potravinového a krmivového práva, pravidlech pro zdraví a dobré životní podmínky zvířat, zdraví rostlin a přípravky na ochranu rostlin. *EUR-Lex* [online]. [cit. 2021-12-15]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX%3A32017R0625>

Food Security, 2006. In: *Food and Agriculture Organization of the United Nations* [online]. [cit. 2021-12-15]. Dostupné z: https://www.fao.org/fileadmin/templates/faoitally/documents/pdf/pdf_Food_Security_Concept_Note.pdf

Food Security. *The Warehouse Receipts System: Improving Food Security in the Post-Harvest Value Chain* [online]. [cit. 2021-12-15]. Dostupné z: <https://ruralfoodsecurity.wordpress.com/background/food-security/>

HRADIL, Jaroslav, Otakar J. MIKA, Miroslav MUSIL, Bohuslav SVOBODA, Jakub RAK a Dušan VIČAR, 2018. *Základy ochrany obyvatelstva v České republice: odborná monografie*. Zlín: Academia centrum UTB, Zlín. ISBN 978-807-4547-744.

Hunger and food insecurity, © 2021. *Food and Agriculture Organization of the United Nations* [online]. [cit. 2021-12-15]. Dostupné z: <https://www.fao.org/hunger/en/>

JANURA, Josef, 2016. Příprava domácnosti na krizové situace. *Hradec Králové* [online]. [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.hradeckralove.org/priprava-domacnosti-na-krizove-situace/d-55380>

KOCOUREK, Vladimír, 2014. Úvod do potravinářské legislativy. *VŠCHT Praha – Fakulta potravinářské a biochemické technologie* [online]. Praha [cit. 2021-12-17]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/potravinny/zivotni-situace/zahajeni-cinnosti-v-potravinarstvi.html>

Kontrolní činnost SZPI, © 2021. *Státní zemědělská a potravinářská inspekce* [online]. [cit. 2021-12-15]. Dostupné z: <https://www.szpi.gov.cz/docDetail.aspx?docid=1002118>

KOUDELKA, Ctirad a Václav VRÁNA, 2006. Rizika a jejich analýza. In: *VŠB – Technická univerzita Ostrava: Fakulta elektrotechniky a informatiky* [online]. Ostrava [cit. 2022-07-14]. Dostupné z: <https://feil.vsb.cz/kat420/vyuka/Magisterske%20nav/prednasky/web/RIZIKA.pdf>

Krizové plánování, © 2021. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. [cit. 2022-02-10]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/krizove-rizeni-a-cnp-krizove-planovani-krizove-planovani.aspx>

Krizové stavy, © 2021. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. [cit. 2022-02-07]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/web-krizove-rizeni-a-cnp-krizove-stavy-krizove-stavy.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

Krizové zákony: krizový zákon, integrovaný záchranný systém, hospodářská opatření pro krizové stavy, obnova území; Hasičský záchranný sbor; Požární ochrana: zákony, nařízení vlády, vyhlášky, 2019. Ostrava: Sagit. ÚZ. ISBN 978-80-7488-333-0.

Krizový plán ORP Hodonín, 2020. Hodonín.

KYSELÁK, Jan, 2018. *Orgány krizového řízení České republiky*. Uherské Hradiště.

LUKÁŠKOVÁ, Eva, Jana BILÍKOVÁ, Zdeněk MÁLEK a Vladimír ŠEFČÍK, 2014. *Potravinová (ne)bezpečnost*. Praha: Academia. ISBN 978-80-7454-463-7.

Metodika zpracování krizových plánů, 2011. In: *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. [cit. 2022-02-10]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/soubor/metodika-krizove-plany-final-001-pdf-adobe-reader-verze-el-podpis-0-podepsal-ing-miroslav-stepan-miroslav-stepan-grh-izscr-cz-2011-07-12-15-18-14-z-pdf.aspx>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, 2016. Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, environmentální bezpečnosti a plánování obrany státu. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha [cit. 2021-10-28]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-rizeni-a-planovani-obrany-statu.aspx>

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, 2020. Koncepce environmentální bezpečnosti 2021-2030 s výhledem do roku 2050. In: *Databáze strategií* [online]. [cit. 2022-07-08]. Dostupné z: https://www.dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/keb-2021-2030.pdf

NAVRÁTILOVÁ, Zuzana, 2015. Skladování potravinářských surovin. In: Centrum celoživotního učení [online]. [cit. 2022-01-04]. Dostupné z: https://www.cuok.cz/uploads/attachment/url/66/PM_9_text__Litovel.doc

Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, 2015. Praha: MV – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. ISBN 978-80-86466-62-0.

O ministerstvu, © 2009-2021. *Ministerstvo zemědělství* [online]. [cit. 2021-12-15]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/o-ministerstvu/>

OSTROM, Lee T. a Cheryl A. WILHELMSSEN, 2019. *Risk assessment: tools, techniques, and their applications*. Second edition. Hoboken, NJ: Wiley. ISBN 978-1-119-48346-5.

Potravinová bezpečnost, © 2022. *Správa státních hmotných rezerv* [online]. [cit. 2022-03-09]. Dostupné z: <https://www.sshr.cz/pro-verejnost/potravinova-bezpecnost/>

Potraviny, 2021. *Státní veterinární správa* [online]. [cit. 2021-12-15]. Dostupné z: <https://www.svscr.cz/zivocisne-produkty/>

Příručka pro starosty obcí k řešení mimořádných a krizových situací, 2018. In: *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. Praha: MV – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR [cit. 2022-02-04]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/soubor/prirucka-pro-skoleni-starostu-2018-doc.aspx>

Ratíškovice, © 2022. *Mapy.cz* [online]. [cit. 2022-07-08]. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?x=17.1668766&y=48.9197103&z=13&source=muni&id=5660&ds=1>

Sbírka interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR: Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 11.2.2010 k realizaci opatření nouzového přežití obyvatelstva v působnosti Hasičského záchranného sboru České republiky, 2010. *Souhrn metodických předpisů pro činnost jednotek požární ochrany* [online]. Praha [cit. 2022-02-21]. Dostupné z: http://metodika.cahd.cz/ostatni/SIAR_10_10_Nouzove_preziti_obyvatel_od_HZSCR.pdf

Současnost obce Ratíškovice, © 2022. *Oficiální stránky obce Ratíškovice* [online]. [cit. 2022-07-01]. Dostupné z: <https://www.ratiskovice.com/obec-2/informace-o-obci/soucasnost/>

SPITZENBERGEROVÁ, Ivona, 2013. Potravinové právo. *Epravo.cz* [online]. [cit. 2021-12-15]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/potravinove-pravo-92954.html>

Správa státních hmotných rezerv: Studijní texty ke zvláštní části úřednické zkoušky, 2021. In: *Ministerstvo vnitra ČR* [online]. [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/sluzba/soubor/skripta-50-hospodarska-opatreni-pro-krizove-stavy-a-sshr-20210603-pdf.aspx>

Světový den potravinové bezpečnosti, 2020. *ADRA* [online]. [cit. 2021-12-15]. Dostupné z: <https://adra.cz/jak-pomahame/vzdelavani/vzdelavani-v-cesku/aktualita/svetovy-den-potravinove-bezpecnosti/>

System hospodářských opatření pro krizové stavy, © 2022. *Správa státních hmotných rezerv* [online]. [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: <https://www.sshr.cz/pro-verejnou-spravu/system-hopks/>

TOMEK, Miroslav, 2020a. *Nouzové zásobování obyvatelstva potravinami*. Uherské Hradiště.

TOMEK, Miroslav, 2020b. *Základní pojmy, právní normy a význam nouzového přežití obyvatelstva*. Uherské Hradiště.

TOMEK, Miroslav, Jan STROHMANDL a Jakub RAK, 2014. *Zásobování obyvatelstva pitnou vodou za mimořádných situací*. Praha: Academia. ISBN 978-80-7454-462-0.

TUČKOVÁ, Zuzana, 2020. *Doporučené vědecké metody zpracování*. Uherské Hradiště.

UNITED NATIONS, 1948. Universal Declaration of Human Rights. In: *United Nations* [online]. [cit. 2021-12-15]. Dostupné z: <https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/udhr.pdf>

VALKOVIČ, Jaroslav, 2021. Suchá novela vodního zákona. *Zprávy a informace České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě* [online]. [cit. 2022-07-08]. Dostupné z: <http://zpravy.ckait.cz/vydani/2021-02/sucha-novela-vodniho-zakona/>

What-if Analysis, © 2013-2022. *Abhisam* [online]. [cit. 2022-07-14]. Dostupné z: <https://www.abhisam.com/what-if-analysis-safety-hazard-risk-assessment/>

Zahájení činnosti v potravinářství, 2018. *Ministerstvo zemědělství: Potraviny* [online]. [cit. 2021-12-17]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/potraviny/zivotni-situace/zahajeni-cinnosti-v-potravinarstvi.html>

ZOUBEK, Vladimír, 1999. Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky. In: *Czech Journal of International Relations* [online]. Praha: Ústav mezinárodních vztahů [cit. 2022-02-01]. Dostupné z: <https://mv.iir.cz/article/view/1201/1250>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČR	Česká republika
DPS	Domov pokojného stáří
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
FAO	Food and Agriculture Organization
HOPKS	Hospodářská opatření pro krizové stavy
HZS	Hasičský záchranný sbor
IZS	Integrovaný záchranný systém
JmK	Jihomoravský kraj
KI	Kritická infrastruktura
KP	Krizový plán
KŘ	Krizové řízení
MŠ	Mateřská škola
MU	Mimořádná událost
MZe	Ministerstvo zemědělství
ORP	Obec s rozšířenou působností
PaFO	Právnícká a fyzická osoba
SSHR	Správa státních hmotných rezerv
SVS	Státní veterinární správa
SZPI	Státní zemědělská a potravinářská inspekce
ZŠ	Základní škola

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Potravinová bezpečnost v oblasti bezpečnosti státu (Lukášková et al., 2014) ..	20
Obrázek 2 Mapa prodejen s potravinami (Upraveno dle Ratíškovic, © 2022).....	40
Obrázek 3 Mapa jídelen (Upraveno dle Ratíškovic, © 2022).....	42
Obrázek 4 Mapa restaurací (Upraveno dle Ratíškovic, © 2022)	43
Obrázek 5 Mapa kontrolních a odběrových stanovišť (Upraveno dle Ratíškovic, © 2022)	66
Obrázek 6 Mapa výdejen (Upraveno dle Ratíškovic, © 2022).....	70

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Stravní dávky pro civilní obyvatelstvo (Upraveno dle Lukášková et al., 2014)	34
Tabulka 2 Počet obyvatel v obci Ratíškovice k 1. lednu 2022 (vlastní, dle dat z czso.cz)	39
Tabulka 3 Obchody s potravinami (vlastní zdroj).....	41
Tabulka 4 Jídelny a jejich stravovací kapacity (vlastní zdroj).....	42
Tabulka 5 Restaurace a jejich stravovací kapacity (vlastní zdroj).....	43
Tabulka 6 SWOT analýza potravinové bezpečnosti (vlastní zdroj).....	45
Tabulka 7 Hodnocení SWOT analýzy (vlastní zdroj).....	47
Tabulka 8 Přírodní hrozby (vlastní zdroj)	51
Tabulka 9 Hrozby u potravin (vlastní zdroj)	52
Tabulka 10 Lidský faktor (vlastní zdroj).....	53
Tabulka 11 Epidemie COVID-19 (vlastní zdroj).....	54
Tabulka 12 Metoda PNH (vlastní zdroj)	56
Tabulka 13 Náklady na pomoc ohroženým osobám (vlastní zdroj)	65
Tabulka 14 Týdenní dávka regulovaného zboží (Krizový plán ORP, 2020)	68
Tabulka 15 Přednostní odběratelé na území obce Ratíškovice (vlastní zdroj).....	68

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Výsledek SWOT analýzy (vlastní zdroj).....	48
---	----

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Přehled krizových stavů vyhlášených na území České republiky (Krizové stavy, © 2021)

Příloha P II: Klasifikační stupnice metody PNH (Dobiášová, 2020)

Příloha P III: Vzor přidělového lístku (Krizový plán ORP Hodonín, 2020)

**PŘÍLOHA P I: PŘEHLED KRIZOVÝCH STAVŮ VYHLÁŠENÝCH
NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY**

Rok	Krizový stav	Důvod vyhlášení	Kraj, ve kterém byl krizový stav vyhlášen
2002	Stav nebezpečí	Povodně	JMK, VYS, USK
2002	Nouzový stav	Povodně	HMP, SCK, JCK, PLK, KVK, USK
2004	Stav nebezpečí	Sesuv skalního masivu	JMK
2004	Stav nebezpečí	Odstraňování následků živelní pohromy	OLK
2005	Stav nebezpečí	Porucha vodního díla	VYS
2006	Stav nebezpečí	Povodně	ZLK, JMK, USK, OLK, PCK, JCK, SCK, PLK
2006	Nouzový stav	Povodně	JCK, SCK, ZLK, JMK, OLK, USK, PCK
2006	Stav nebezpečí	Sesuv skalního masivu	PCK
2006	Stav nebezpečí	Nebezpečné látky	KHK
2007	Nouzový stav	Orkán Kyrill	JCK, PLK, KVK, VYS, LBK, KHK, MSK, SCK
2009	Stav nebezpečí	Povodně	JCK, MSK, OLK, USK
2010	Stav nebezpečí	Povodně	OLK, ZLK, MSK, JMK, USK, LBK
2013	Stav nebezpečí	Povodně	HMP, JCK
2013	Nouzový stav	Povodně	JCK, PLK, SCK, LBK, KHK, USK, HMP
2014	Stav nebezpečí	Sesuv půdy	JMK

Rok	Krizový stav	Důvod vyhlášení	Kraj, ve kterém byl krizový stav vyhlášen
2016	Stav nebezpečí	Nelegální sklad nebezpečných látek	JMK
2017	Stav nebezpečí	Africký mor prasat	ZLK
2020	Nouzový stav	Koronavirus SARS-CoV-2	Celá ČR
2020	Nouzový stav	Koronavirus SARS-CoV-2	Celá ČR
2021	Nouzový stav	Koronavirus SARS-CoV-2	Celá ČR
2021	Nouzový stav	Koronavirus SARS-CoV-2	Celá ČR
2021	Stav nebezpečí	Extrémní bouřky	JMK
2021	Nouzový stav	Koronavirus SARS-CoV-2	Celá ČR

PŘÍLOHA P II: KLASIFIKAČNÍ STUPNICE METODY PNH

PRAVDĚPODOBNOST VZNIKU (P)	
Velmi malá	1
Malá	2
Průměrná	3
Vysoká	4
Velmi vysoká	5

MOŽNÉ NÁSLEDKY (N)	
Žádné následky	1
Nepatrné	2
Méně významné	3
Kritické	4
Katastrofální	5

NÁZOR HODNOTITELŮ (H)	
Vliv na ohrožení je zanedbatelný	1
Malý vliv na ohrožení	2
Větší vliv na ohrožení	3
Nepříznivý (významný) vliv na ohrožení	4
Více nepříznivých vlivů na ohrožení	5

MÍRA RIZIKA (R)

Žádné riziko	Méně než 5
Přijatelné	5-15
Mírné	16-50
Vysoké	51-100
Nepřijatelné	Více než 100

PŘÍLOHA P III: VZOR PŘÍDĚLOVÉHO LÍSTKU

I.	IV.	ČESKÁ REPUBLIKA Serie: Číslo:								X.	VII.
II.	V.	Přídělový lístek								XI.	VIII.
		Jméno a příjmení:									
III.	VI.	Rodné číslo: /				XII.	IX.
		Bydliště:								Razítko a podpis:	
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
V	T	S	P	M	K	J	H	E	C	B	A
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
V	T	S	P	M	K	J	H	E	C	B	A
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
V	T	S	P	M	K	J	H	E	C	B	A
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
V	T	S	P	M	K	J	H	E	C	B	A
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
V	T	S	P	M	K	J	H	E	C	B	A